

“ช่างเดือนน่า ชั้มพุก ทำเป็นโนหไปได้ บอกมา ก็แล้วกันว่า จะให้เราพักที่ไหน”

“บอกแล้วว่าที่ไม่มี” เขายังไม่ยอมที่จะต้อนรับแขกค่างสักทิช พราศสาสดาทรงชี้ไปที่เงื่อนหินซึ่งไม่ไกลจากหลินอาจมเท่าไรนัก พลาสตรัสว่า

“ตรงนี้นี่ครอยู่ล่ะ ชั้มพุก”

“ไม่มี” เขากลับตอบอย่างเสียใจไม่ได้

“ถ้าอย่างนั้นเราขอพักได้ไหม”

“ตามใจ” เขากลับตอบ

พราศสาสดา ทรงตามผ่านสีทันระลงที่ปักเงื่อนนี้เพื่อทรงพักผ่อนในยามวิกาล

คืนนั้น ได้มีปราภกการณ์ประหลาดขึ้นในบริเวณนั้น คือ ได้มีแสงสว่างวูบชั้น ทำให้เชิงเขาสว่างไสวทั่วบริเวณ เป็นอย่างนี้ถึง 3 ครั้ง ในระยะห่างกันพอสมควร ทำให้ชั้มพุก ประหลาดใจมาก ตั้งแต่เขารอยู่ที่นี่มา ๕๕ ปีแล้ว ยังไม่เคยมีปราภกการณ์อย่างนั้น

รุ่งเช้า เขารีบไปสอบถามสวนดู ๆ ที่ประทับของพราศสาสดา เขากลับถามว่า “เมื่อคืนนี้ทำอะไร เกิดแสงสว่างวูบวานไปทั่วบริเวณ”

“เราไม่ได้ทำอะไร ชั้มพุก” พราศรัส

“ก็แล้วทำไม่มันสว่างล่ะ” เขากลับซัก

“อ้อ นั่นอันกุภาพของเทพยดา”

“เทพยดา เขามาทำไม่กัน”

“ก็มาหาเราสิ ชั้มพุก”

“อ้าว ถ้าเช่นนั้น สมณะก็ตอกว่าเทพยดาจะสิ”

“ถูกแล้ว เราตอกว่าเทพยดา อินทร์ พรมหงpong”

“สมนะ ก็เราทำตบะอยู่ที่นี่ ๕๕ ปีแล้ว ข้าวปลาอาหารไม่ได้กินเลย กินแต่ลม สมณะรู้หรือเปล่า คนขี้เรามาก เพราเรานำเพญคนะได้อศจรรย์ ปักดิเรยืนชาเดียวเท่านั้น ยินสองชาไม่ได้ ล้ำบากจริง ๆ ถ้าขี้เราเหยียบแผ่นดินสองชา แผ่นดินจะคลื่น ก็ท่านยังจะเก่งกว่าเราอีกหรือ สมนะ”

พราศสาสดาทรงฟังความของเข้า แล้วตรัสย้อนไปว่า “นีชั้มพุก เธอหลอกคนโง่ ๆ มานานแล้ว ยังจะคิดมาหลอกเราอยู่อีกรึ เรายังรอคนน่า เชอนอนบนดิน กินอุจจาระ เรายังรู้ บ่าว การพูด ว่าแต่เมื่อไรจะเลิกหากินแบบนี้เสียที”

ชักพุกตะลึงกับ เมื่อถูกกล่าวความลับอย่างไม่รู้ตัว

เป็นความจริง ชั้นพุกงำนในขณะนั้นได้ถูกยกให้เป็นผู้วิเศษไปแล้ว เข้าตัวเป็นเกจิอาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่มีคนนับถือมาก แต่เมืองหลังของอาจารย์ชั้นพุกงำน ฯ นั้น เป็นดังนี้

ชั้นพุกงำน คือลูกของผู้มีอันจะกินครอบครัวหนึ่ง ที่หมู่บ้านรอบฯ เมืองราชคฤห์ที่นั้นเอง เช่นเดียวกับนักธรรมตั้งแต่บังเบ็นเด็กจนเประแล้ว เวลาถ่ายอุจจาระออกมาก็ชอบน้ำยามาเข้าปากตัวเอง พ่อแม่เห็นเข้าก็นึกแต่ว่าบังเบ็นเด็กไม่รู้เดียงสา เอาเมื่อน้ำยามาอย่างนั้นเอง แล้วก็เปลกอย่างหนึ่ง นอนบนที่มีอุปกรณ์ไม่ได้ ร้องกวนจนผู้ใหญ่ไม่เป็นอันทำงาน แต่ถ้านอนบนพื้นดินแล้ว เงียบสนับสนุนผู้อ่อนหัดไม่ได้ร้องให้ทึ่งอกห Mund พ่อแม่ก็ไม่นึกอะไรมาก นึกแต่ว่าลูกตัวยังไม่เดียงสา

ครั้นเดิบต่อวันเล่นได้แล้ว นิสัยนั้นก็ยังไม่เลิก คือชอบนอนบนพื้นดิน และถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ก็ไม่นุ่งผ้า ข้าวปลາอาหารก็ไม่กิน ถายกายก็คิดว่าลูกตัวเลี้ยงง่าย ข้าวไม่กินดังส่องวันก็อยู่ได้ บางทีก็ไม่กินดังนานๆ จะกินข้าวแต่ละมื้อละคำ ก็กินอย่างเสียไม่ได้ ถ้าไม่มีไครเซ้าซึ่งจริงๆ ก็ไม่กินเลย ยังโตรื้น ก็ยังกล้ายืนน้ำยามาให้พ่อแม่ เพราะไม่ชอบนุ่งผ้า ไครไปไครมา ก็ขายหน้าเขา พ่อแม่จันใจเลยคิดว่าจะเอาไปปอมอนให้บัวชินสำนักชีเปลือยดีกว่า ตกลงชั้นพุกงำนได้เป็นลูกศิษย์ของพวกชีเปลือย แต่เขาก็ทำความหนักใจให้แก่คณชีเปลือยอึกในเรื่องอาหาร ปราภูว่าชีเปลือยผู้นี้ไม่ยอมกินอาหาร ที่แรกพวกชีเปลือยหงษ์หลายกัง สงสัยไปว่าแกคงสำเร็จเสียแล้ว แต่อยู่มานั้นนึง ขณะที่ชีเปลือยหงษ์หลายไปกินเลี้ยงรับเชิญกันหมด ส่วนชั้นพุกงำนขอสละสิทธิ์อยู่ผู้สำนัก เพราะไม่กินอาหาร วันนันชีเปลือยคนหนึ่งย่องกลับมาชุ่มดูอยู่ในวัด แล้วก็พบภาพอันแสนจะอุจจานยันดา เพราะพวกชีเปลือยไปกันหมดแล้ว ชั้นพุกงำนย่องไปหลุมสั่ว แล้วกินอุจจาระเป็นอาหาร

เหตุการณ์นี้ ทำให้ชีเปลือยหงษ์หลายประชุ่มลับกัน และตกลงกันว่าจะต้องให้ชั้นพุกงำนหายไปจากสำนักเงียนฯ อย่าให้ข่าววันนี้แพร่หล่ายออกไปได้ ชั้นพุกงำน เมื่อถูกเนรเทศออกจากสำนักชีเปลือย จึงได้หาที่อยู่ใหม่ คือ หลินอาจม สัมสารารณะของชาวเมือง โดยวิธีลงไปยืนเอามือเหนี่ยว ก้อนหินไว้ เอาเท้าหนึ่งยันพื้น อิกขังยกขันพาดหัวเข้า แล้วก็อ้าปาก ที่ทำเข่นนี้ทำเฉพาะเวลาเมื่อคนมาเท่านั้น ปักต้นน้ำกันนอนบนพื้นดิน

คนมาพบเข้าก็ถามแก่ว่า ทำอะไร แกก็บอกว่าข้าบ่ำเพ็ญตบะ เขาถามว่า อ้าปากทำไม่แกก็บอกว่าข้ากินลม ข้าวปลາอาหารไม่กิน แล้วทำไม่ยืนชาเดียว ก็บอกว่าตบะข้าแรงมาก ชิ้นเหยียบแพ่นดินสองขามีอีร แพ่นดินจะคล่ม ข้าสองสารพวกมนุษย์จึงอุดส่าห์ยืนชาเดียว แล้วนั่นทำไม่จึงต้องเอามือเหนี่ยวหินไว้ อี ชิ้นไม่เห็นนี่ยวพวกแกก็ตายหมด

คนที่มาพบเห็นเข้าก็เล่ากันต่อๆ ไป ไม่ช้าบรรดานั้นก็มีคนวิเศษพิสดารหงษ์หลาย ก็หลังให้หลักนามกราบไหว้ เอาขันหมนเนยมาถวาย ชั้นพุกงำน ก็ไม่กิน พวกนั้นก็อันวนขอให้อาแตะลื้นสักนิดเดียวพอเป็นสิริมงคล ชั้นพุกงำนเลยกลายเป็นหลงพ่อเว็จต์แต่นั้นมา

พระศาสดาทรงเลี้ยงเห็นว่า ชั้มพุกจะถึงเวลาที่จะสังสอนได้แล้ว จึงได้เดี๋ยวไปยังที่นั้น การที่พระองค์เดี๋ยวไปโดยลำพังก็เป็นวิธีการสอนอย่างหนึ่ง คือ การสอนคนที่เห็นผิดเป็นชอบขนาดตั้งตัวเป็นเจ้าจัททิ จะต้องสอนกันจนพาด้วยจะได้ผล

เมื่อเห็นว่าชั้มพุกสนใจพระองค์พอดีแล้ว จึงได้แสดงบุพกรรมให้เข้าฟังว่า เขาเคยดำเนินการหันต์แต่ชาติก่อน เคยไล่พระไปบนบนตน ที่สำคัญคือ ค่าว่าทำนี่ไม่ควรนำผ้า ผลกระทบตามมาทำให้ชัมพุกนำผ้าแล้วไม่สบายใจ

ทรงโปรดปฎิญาหาราษฎร์มีกรรม

หลังจากเกิดอาเพศผ่านตกหนักดังพ้าอกล้มเพียงวันเดียว ขณะที่พระศาสดากำลังแสดงพระธรรมเทศนาแก่สปบุรุษ ณ วิหารเซตวัน เมืองสาวัตถี ได้มีสาวใหญ่นางหนึ่งวิงเปลือยกายเข้ามาในวัด ผอมเพาสายยรุวงรัง เนื้อดันเป็นปุ่นประปะไปหมด บอกอาการให้ทุกคนในที่ประชุมรู้ว่า แกเป็นบ้าผู้คนเห็นว่านางทำท่าจะเข้ามาในพระวิหารที่ประทับของพระพุทธเจ้า จึงตะโกนໄล่ไว้ “ไปทางอื่น ยายบ้า” แต่ดูเหมือนแกจะไม่ได้ยินเสียงเหล่านั้นเลย ขณะเดียวกัน พระศาสดาได้ตรัสห้ามคนเหล่านี้ไว้ แล้วรับสั่งว่า “ปล่อยให้แกเข้ามาเถอะ” ยังไม่ได้ทรงให้เหตุผลว่า เหตุใดพระองค์จึงทรงต้อนรับหญิงคนนี้ ก็พอดีหญิงนั้นวิงไกลเข้ามาแล้ว พระองค์จึงรับสั่งกับเราว่า “น้อง รู้สึกตัวเสียทีสิจฉะ”

หญิงผู้นี้ส่งสารพร้อมใจพึ่งพระคำรับสเท่านั้นก็กลับสำนึกตัว เหมือนถูกปลุกด้วยมันตัวเอง เชอก้มลงมองดูเรื่องร่างอันเปลือยกายของตนแล้วก็เกิดความละอายใจ จึงกรุดัวลงนั่ง ณ ที่ตรงนั้น เอง แต่ในบัดเดียวนั้น ได้มีสุภาพบุรุษผู้หนึ่ง โยนผ้าห่มไปให้นาง เชอรับผ้านั้นมาคลุมตัวกันอุ่นๆ แล้วพึ่งพระพุทธโอวาทต่อไป

เรื่องนี้ เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า ในแห่งที่ว่า พระคำรับสเพียงเท่านั้นทำให้คนหายบ้าได้อย่างไร แล้วเหตุใดจึงตรัสเรียกหญิงนั้นว่า “น้อง” เยี่ยงผู้พกพันในเชิงรักทั้งหลาย เพื่อให้เข้าใจบัญหานี้จะอนุญาตความหลังของหญิงบ้าผู้นี้มาเล่าไว้เพื่อเป็นคำอธิบายพระพุทธเจ้า

ปฎิญารา เป็นชิตาสุดสวาราทของคฤหบดิผู้หนึ่งในเมืองนั้น และเป็นดาวเด่นในสังคมสาวัตถี ยุคหนึ่น แต่เชօได้หายหน้าไปจากบ้าน อย่างลึกลับเป็นเวลาเกือบสามปีแล้ว เมื่อปฎิญาราแตกเนื้อสาวผู้บังเกิดเกล้าของเชօก์แสดงความรักและห่วงใยอย่างถึงขนาด คือ กักขังเชօไว้ในบ้าน ณ ตึกชั้นสูงสุด เชօถูกตัดขาดจากสังคมภายเป็นผู้ต้องขังโดยปริยาย ไม่มีโอกาสได้พูดคุยกับชายใด นอกจากพ่อของเชօ กับคนใช้ผู้ชายคนหนึ่งที่พ่อแม่ไว้วางใจที่สุด ซึ่งมีโอกาสติดต่อกันเฉพาะรับใช้เป็นครั้งคราว

ปู่เจ้ารามีหัวใจเยี่ยงกุลสตรีทั้งหลายที่ตอกย้ำในฐานะอย่างเชื่อคือ หญิงสาวที่พ่อแม่ไม่รู้จะ
ดีแต่ก็ตักน้ำไม่ให้ลูกสาวรู้จักกับชายอื่น ผลที่สุดเชือกเกิดรักใคร่กับชายคนใช้ เมื่อเกิดรักแล้วก็รักอย่าง
สุดหัวใจ เพราะเรอไม่มีโอกาสได้พบเห็นชายอื่นที่น่ารักมากกว่านั้น เชือจึงหนึ่ตามคนรักไป ทั้งความ
อันดายขายหน้าไว้ให้พ่อแม่ ความรักของปู่เจ้าเป็นความรักที่มีกรรม เชือไม่อาจบอกเรื่องนี้แก่
พ่อแม่ได้ เพราะพ่อแม่ของเชือหึงในสายเลือดยังคงกว่าความรัก และไม่ยอมให้เชืออยู่กินอย่างเบื้องเบี่ยง
กับชายคนรักแน่นอน นั่นเองเชือจึงรับรวมข้าวของเงินทองหนึ่ตามชายคนรักไปอยู่ในชนบท ชุดเดิน
พื้นไม้หากินกันตามประสาหาก

ลูกคนหัวปีเพียงจะเดินได้เตาะแตะ พยานรักคนที่สองก็ตามมา คราวนี้สามีของนางตกลงจะพาเชือกลับบ้านให้ได้ ครั้นเวลาใกล้กำหนดคลอดบุตร สามชีวิตก็ออกเดินทางกลับกรุงสวัตถี ภารยาอุ้มท้อง สามีอุ้มลูก การเดินทางจึงชักช้าไป จนกระหงไม่สามารถข้ามพันบ่าได้ทันตะวันตกดิน ดังนั้นท่านสามชีวิตจึงพากด้างคันในบ่าโดยอาศัยรากขมูล แต่วันนั้นเป็นวันที่อากาศวิปริตแห่งฤดูกาล พหลสันแสงตะวัน พายุก็เริ่มพัดจัด ก้อนเมฆแผ่คลุมไปทั่วท้องฟ้า และไม่นานฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก พากคนอง สามชีวิตได้พากันย้ายจากพนทลุ่ม ขึ้นไปหาที่พักบนยอดป่าวนเพื่อหนีท่ามกลางน้องปู่嫁ราขอให้สามีของเธอลงเดินไปหาใบไม้หรืออะไรสักอย่างหนึ่งที่พอกจะกำบังลูกน้อยมิให้สำลักน้ำฝน ซึ่งตกลงมาอย่างหนัก

เชื่อนั่งรอสามีจนกระทั้งหมดยกหัน ย่างเข้าบ้านสอง สามีก็ยังไม่กลับ ดึกมากแล้วยังไม่มี
วีเวว่าสามีจะกลับมา ในระหว่างที่กำลังรอสามีอยู่นั้น ลงกรรมชราตึกเริ่มนั่งป่วนขึ้นในครรภ์ของ
นาง ในที่สุดปภารากรก็คลอดบุตรท่ามกลางความมืด และสายฝนอย่างเดียวดาย เชือไม่มีทางทำสีได้
ได้อีก นอกจากนั้นกบบุตรน้อยไว้รอสามีกลับมารับขวัญ ซึ่งก็เป็นความหวังที่ยังมีดี จนสว่างฝนชาลง
ปภาราตรดสินใจพยุงร่างกายที่เส้นอ่อนเพลียอุ้มนบุตรน้อยเดินตามหาสามี แต่แล้วเครือก์แทนเป็นลม
ล้มทั้งคืน เมื่อได้พบร่างของสามีคุ้ยากันอย่างยูโคนไม่ห่างจากเชือไม่กี่ก้าว ร่างกายใหม่เกรียม
เพ ราชกุกอสรพิษกัด ในขณะที่กำลังตะกายหักกึงไม้ เพื่อจะเอามาคลุมฝนให้ภรรยาและบุตร ปภารา

ตะลึงงันอยู่หนึ่ง แล้วทรุดกายลงนั่งข้าง ๆ สามี ระลึกถึงความรัก ความทุกษ์ยาก และความตายของเข้า ด้วยความสลดใจอย่างสุดประมาณ

ขณะที่ลุยน้ำกลับไปถึงกลางลำน้ำนั้น ได้มีเหตุวัวหนึ่งร่อนคลานหาอาหารตามลำน้ำเรือมาครั้นเห็นเด็กแตงๆ นอนอยู่บนคลัง นึกว่าเป็นก้อนเนื้อจึงโขบลงอย่างรวดเร็ว ป่วยจาราได้ยินเสียงปีกของมันแหวกอากาศจนตกใจ แต่ชาไปเสียแล้ว บุตรน้อยสุดที่รักของเรือได้ติดกรงเล็บของเหี้ยวใหญ่นำไปต่อหน้าต่อตา ป่วยจาราผู้ครัวหัวร้ายยืนมองเหี้ยวพรางลูกไปจนสุดสายตา และกรีดร้องขอความช่วยเหลืออย่างไม่มีความหมาย ครั้นได้สติจึงรีบกลับไปหาบุตรคนโต แต่เห็นน้อยที่กำลังสอนเดิน เห็นแม่ร้องโวยวายใบไม้โนกมือ นึกว่าแม่เรียก จึงรีบวิงมาหาแม่ ตกลงไปในน้ำเสียก่อนป่วยจาราไม่มีทางจะช่วยได้กัน ครูเดียวเท่านั้นบุตรที่รักของเรืออีกคนหนึ่งก็จมหายลงไปในกระแสน้ำสุดวิสัยที่ครูจะช่วยได้ “พ่อแม่” เป็นที่หวังสุดท้ายของทุกคนที่สันหวัง โลกอาจทำให้คนเราลืมพ่อแม่ไปชั่วคราว แต่เมื่อมายาสลายแล้วคนเรา ก็คงพ่อแม่ป่วยจาราครัวผ้านุ่งที่หลุดลุยขึ้นกระโจมอกตะกายขึ้นจากน้ำ ออกวิงนังเดินบ้างอย่างเคร่งบ้าครองดี มาตามทางไปสู่เมืองสาวัตถี ครูหนึ่งเรอก็พน้ำใส่เดินสวนทางมา จึงถามอย่างกระหึกระหุนว่า

“คุณรู้จักพ่อแม่ของป้าอาจาราไหมคะ”

ชายานน์เงยหน้าขึ้นมองปู่เจ้าฯ แล้วพูดขึ้นเปรย ๆ ว่า “อย่าให้ฉันพอดaley”

“อ้าว ทำไม่ล่ะ บอกหน่อยไม่ได้รึค่ะ ติณนปญาจารา บินลูกของท่าน ชายนั้นส่ายหน้าอย่างระอาใจ รีบมือไปที่กอกลุ่มควันทึบซึ่งกำลังพุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้า แล้วค่อยๆ slavery คลายด้วย เนื้องสูงพลางพดว่า “คุณคนนี้ชี”

“แล้วเกี่ยวอะไรกับพ่อแม่ของฉัน”

“ก็เมื่อคืนนี้ฝันตกใหญ่ พายุแรง บ้านของคุณพ่อคุณแม่ของคุณถูกพัดพังหมดแล้ว”

ยังไม่ทันขาดคำ ปู่อาจารยกถ่านหินขึ้นว่า “แล้วเกิดไฟไหม้”

“ไม่ใช่เกิดไฟไหม้ แต่เรื่องได้พังทับท่านหงส์สองตายคาที่ ญาติพี่น้องได้ช่วยกันนำเศษท่านไปเผารวนบนเชิงตะกอนแห่งเดียวกัน ควรนั่งพูดขึ้นจากเชิงตะกอนยังไงล่ะ

ปู่อาจาราอุทานได้คำเดียวกันว่า “พ่อจ่า.....แม่.....” แล้วก็หมดความรู้สึกตัว ไม่รู้ว่าhero ได้ทำอะไรต่อไป และเพื่ออะไร

แต่กุศลผลบุญย้อมช่วยคนเมื่อเข้าที่คับขันเสมอ ปู่อาจาราแพชญมรสมุชิตจนหมดที่พึงเหลือบุญของเรื่องช่วยดูให้เรื่องไวตามทางสู่พระเซตวัน จนกระทั่งได้รับคำทักจากพระศาสดาว่า “น้อง รู้สึกตัวเสียทีสิจฉะ” เธอจึงคืนสติได้

ความจริงปู่อาจารายังไม่น้ำ ตามหลักวิชาทางจิตของศาสนา แต่อ่างบ้าในสายตาของคนที่ว่าไปหลักวิชาทางศาสนามีอยู่ว่า จิตที่วิปริตออกนอกวิจิตรเลี้ยววนที่แปดเหล้าเท่านั้น จึงเรียกว่า บ้า แต่จิตของ ปู่อาจารายังไม่ถึงขั้นนั้น เป็นเพียงจิตได้รับความโทมนัสอย่างแรง ความโทมนัสของปู่อาจาราในอารมณ์สุดยอดสุดท้ายอยู่ที่สามีของเธอ หัวใจของเรื่อร้าร้องหาสามีอยู่แล้ว เมื่อจะเรียกจิตของปู่อาจารากลับเข้าสู่วิปกติ พระศาสดาจึงประทานพระดำรัสเรียกว่า “น้องปู่อาจารา” ซึ่งเป็นอาหารใจสีงเดียวเท่านั้นที่ปู่อาจารากำลังต้องการ พระดำรัสนี้จึงเป็นโอสถวิเศษหยดลงในหัวใจของเธอให้คืนสติในบัดนั้น

ประทานยาแก้ตายแก่หญิงแม่ลูกอ่อน

มีหัญจงแม่ลูกอ่อนคนหนึ่ง วิงกระหิดกระหอนเข้าไปผ่านพระพุทธเจ้า ณ วิหารเซตวัน พร้อมห้องอุ่มลูกน้อยวัย 10 เดือน แนวไว้กับอก พลางกราบทูลพระศาสดาด้วยอาการล้าคล่อง กว่า “เข่าว่าพระองค์ทรงรู้จักยาแก้คนตายใช่ไหม”

พระศาสดาตรัสตามว่า “ใจตาย”

“ลูกของหมื่นล้านเงong เพคะ นี่ยังไง ที่หมื่นล้านอุ่มอยู่นี่” กีสาโคตมีกราบทูลพ่องก้มลง จุมพิตลูกน้อยผู้หาชีวิตไม่แล้ว เธอร้องให้ด้วยความอาลัยรัก “ถ้าพระองค์ทรงรู้ยาที่จะทำให้เขานอนกันได้ประทานแก่เขาด้วย”

พระศาสดารับสั่งว่า “ถ้าอย่างนั้นเรองรับไปหนาเครื่องยามาเร็วๆ จะทำยาให้”

“พระองค์ทรงต้องการอะไรล่ะ เพคะ”

“เมล็ดผักกาดอย่างเดียวแหลก”

“ได้เชิญพระ หมื่นจันจะไปเอาจาเดี่ยวนั้น”

“แต่นี่โโคตมี” พระคานสตาตร์สอร์บินาย “เมล็ดผักกาดนั้น เธอจะต้องไปขอกับบ้านที่ญาติพี่น้องไม่เคยตายเลย เข้าใจไหม แล้วก็รีบมา”

กีสาโโคตมีถวายบังคมพระคานสตาตร์แล้วก็วิงกลับเข้าไปในเมืองพลาตนิกอยู่ในใจว่า “เมล็ดผักกาดบ้านญาติพี่น้องไม่เคยตาย” นางไปเที่ยวตามหามเมล็ดผักกาดตามบ้านเรือน และทุกแห่งที่ถามก็ไม่ขัดข้องที่จะให้เมล็ดผักกาดแก่เธอ แต่ไปจำนวนตรงเงื่อนไขที่ว่า ทุกบ้านเรือนมีแต่ญาติพี่น้องเคยตายมาแล้วทั้งสั้น บางแห่งก็บอกแก่เธอว่า “คนตายแล้วสิมากกว่าคนที่ยังมีชีวิตอยู่” บางแห่งก็หัวเราะเยาะพลาตนั่ว “นางคนนี้เชื่อมาจากไหน ทุกๆ ครอบครัวบ้านเรือนก็ต้องมีคนตายหันนั้น”

กีสาโโคตมียังที่ยวตระเวนหาเมล็ดผักกาดไปนานเท่าไร เธอก็ยังถูกชาวบ้านสั่งสอนตลอดทาง และคำสอนเหล่านั้นก็ค่อยๆ ทำให้เธอได้สำนึกรู้ในกฎธรรมดาว่า คนเราเกิดมาแล้วก็ต้องตายทั้งสั้น ต่อมาเธอ ก็ยอมรับรู้ความตายของลูกและคลายความเสร็จโศกเสียได้

ทรงถูกใส่ความว่าต้องปฐมประชิก

มีข่าวลือในบัดสีไปทั่วเมืองสาวัตถีว่า นางจิัญจาสาวน้อยผู้หนึ่งได้ตั้งครรภ์กับพระพุทธเจ้า ข่าวยืนยันมีหลักฐานน่าเชื่อถือมาก มีคนเห็นนางเข้าไปหาพระพุทธเจ้าในยามวิกาล กลับออกมายังที่ประทับในตอนเช้า นางจิัญจาตั้งครรภ์คราวๆ ก็เห็น และนางก็บอกกับคราวๆ อย่างเบ็ดเตล็ดว่า พ่อของเด็กในครรภ์คือพระพุทธเจ้า เชօสรรเศรษฐรักอันชาบดีของพระคานสตาตร์ทุกคนทุกแห่ง แต่น่าประหลาดใจที่ไม่มีการ 宣告 ข่าวออกมายากพระพุทธเจ้าเลย ทำให้ประชาชนหลงเชื่อไปเกินทั้งเมืองดูๆ กัน่าเชื่อ เพราะมีพยานหลักฐาน เดิมที่มีคนเห็นนางจิัญจาแต่ตัวสวยพรั้ง เดินเข้าไปในวัด เชตุวนิเวลาจนพบค่า แล้วมีคนเห็นนางเดินรอบผ้าออกรากวัดในเวลาเช้ามืด ครั้งสองครั้ง ไม่มีคนสงสัย แต่มีคนเห็นบ่อยๆ จึงกวนว่า เข้าไปทำใน แรกๆ ก็ได้คำตอบที่ไม่แน่นอน จิัญจาคงตอบอย่างเสียใจได้ว่า “ฉันจะไปไหน มันเรื่องของฉัน” ครั้นนานวันเข้า ความลับก็รู้ว่าหลืออกมาว่า นางเป็นอนที่ภูมิของพระคานสตาตร์ ต่อมาก็จิัญจาครรภ์ใหญ่ขึ้นจนบิดไม่ออก จึงบอกแก่คราวต่อคราวๆ ว่า เธอดีเสียกันลับๆ กับพระพุทธเจ้ามานานแล้ว พวกที่นับถือศาสนาพุทธก็พูดไม่ออก เพราะอายลูกศิริย์เดิรลีย์ซึ่งประโคมข่าวกันเป็นการใหญ่

กาลเวลาผ่านไป จนกระทั่งได้เก้าเดือน นางจิัญจาครรภ์ใหญ่จวนจะคลอด ได้เกิดเรื่องวุ่นวายขึ้นที่วัดเชตุวน วันนั้นบ่ายมากแล้ว ขณะพระคานสตาตร์กำลังทรงแสดงธรรมอยู่ที่ธรรมศาลา ท่ามกลางศาสนิกชนซึ่งหนาแน่นเป็นพิเศษ เพราะต่างก็ต้องการจะดูว่าจะจะเกิดขึ้น ขณะนั้น นางจิัญจาได้ปรากฏตัวขึ้นท่ามกลางที่ประชุม ขอทางเดินเข้าไปในกระทั่งถึงหน้าธรรมศาลา ซึ่งพระคานสตาตร์กำลังประทับแสดงธรรมอยู่

“หยุดเทศน์เสียทีสิ” นางพุดพลางชื่มอไปกีพระพักตร์ของพระศาสดา “เรื่องของเรานะจะว่ายังไง”

“เรื่องอะไรกันเรอ” พระตรัสรย้อนถมอย่างปกติ

“ก็เรื่องของเรานะสิ จะให้คลอดที่ไหน”

“เรื่องลูก ลูกใครกัน” พระตรัสรถม

“ลูกใครกัน ชิ ๆ นี่จะนะผู้ชาย ทีเวลา.....ยี อย่าให้พูดเลย เรือย่างโน้นอย่างนี้หวานจนแสบໄส แต่พอเมียมีลูกทำเบ็นไม่รู้ไม่ชี้ ตามว่าลูกใคร ยี”

พระศาสดาทรงนึง

นางจิญจากได้ที่ จึงถามว่า “นี่ถามจริง ๆ เดอะ ลูกในท้องนี้ลูกของเรางสองคนใช่ไหม ไหนลองว่ามาซิ”

พระศาสดาตอบเป็นปริศนาว่า “ใช่หรือไม่ใช่ จริงหรือไม่จริง ในโลกนี้ไม่มีใครรู้ นอกจาก เธอกับเราผู้ติดตาม”

เมื่อพระพุทธองค์คำรัสเช่นนี้ นางจิญจามโนหจลัมนิกถึงลูกในท้อง กระทิบเท้าโครมฯ ทำให้เชือกผูกท้องหลุด กลแตกา ท้องปลอมหล่นลงมาทันที คือที่ห้องใหญ่ขึ้นนั้นนางเอามีทำขึ้น แล้ว เอาผ้าห่มรักพันเข้าไว้วันละนิดละหน่อย เพื่อแสดงว่าห้องแก่ขึ้นตามลำดับ

พอกลแตกนางก็รับวิงหนีออกจากวัดไป

เหตุที่พระศาสดาทรงนึง ให้เสียชีวิญถึงเก้าเดือน ก็ด้วยเหตุว่าพระองค์ทรงทราบว่า นางจิญจากได้รับค่าจ้างจากพวกเดียร์ดีให้ใส่ร้ายพระองค์ เรื่องใส่ร้ายพระไม่มีอะไรเด่ากับหาวว่าพระ นอนกับผู้หญิง ต้องปฐมปราชิก พระนอนกับผู้หญิงเป็นเรื่องลึกบับห่วงคนสองคน พิสูจน์ยาก แต่นางจิญจามอยู่หน่อยที่ว่าทำเบ็นตั้งครรภ์ เพราะคนตั้งครรภ์นั้นไม่เกิน 10 เดือน ก็ต้องคลอด พระพุทธองค์จับเค้าเรื่องนี้ได้ จึงรอเวลาให้เรื่องนั้นสิ้นสุดลงไปเอง เพราะถ้าพระองค์ทรงแก้ไขว่าลือ ไปเรื่อย ๆ เรื่องราวต่าง ๆ ก็จะไม่มีวันสิ้นสุด พระพุทธองค์ทรงนึงเสีย ซึ่งก็เป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ของพระพุทธศาสนา

9. จริยานถ

วศิน อินทสาระ เวียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นและให้คำอธิบายว่า “จริยานถ” แปลว่าทางแห่งจริยาคือ ทางแห่งความประพฤติหรือทางที่ควรประพฤติ มีตัวอย่างในเรื่องนี้แนวทางชั้นกว่า เมื่อเรื่องเกิดขึ้นอย่างนั้น ควรประพฤติอย่างไร

เรื่อง “จริยานถ” ได้ให้คติ ให้คำสอนที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต แม้เรื่องเหล่านั้นจะเป็นเรื่องโบราณในความสำนึกของคนบางส่วน แต่ในโลกนี้ พฤติกรรมอันใดเล่าของมนุษย์ที่จัดได้ว่าเป็นของใหม่ มนุษย์มีพุตติกรรมซ้ำซาก ดูเหมือนใหม่สำหรับผู้ที่ยังใหม่ต่อโลก ในมต่อชีวิตเท่านั้น

นักเรียนที่รู้สึกว่า ตนได้รับบทเรียนใหม่ก็ เพราะเพิ่งเลื่อนชั้นมาใหม่ อะไร ก็ดูใหม่ ไปหมดสำหรับนักเรียนชั้นนั้น แต่ครูสอนอยู่ประจำชั้น สอนช้าแล้วช้าเล่าอยู่นั้นเอง นักเรียนบางคนเรียนได้เร็วอย่างน่าชื่นใจ แต่นักเรียนบางคนไปได้อย่างเชื่องช้าอีกด้วย ทำบทเรียนผิดช้าแล้วช้าเล่า เขาอาจถูกกลงโทษบ้าง เพราะไม่รู้จักหลับจำ บางคนอาจถูกลดชั้น เพราะอ่อนเกินไป

ในโรงเรียนโลกก็เช่นเดียวกัน มนุษย์ผู้ยังไม่จบบทเรียนได้มาสู่โรงเรียนนี้ช้าแล้วช้าอีก เพื่อหาประสบการณ์ หาความรู้ หาความชำนาญให้แก่ตัว ทำนองเดียวกับนักเรียนไปโรงเรียนนั้นเอง ธรรมชาติและธรรมชาติแห่งโลกได้สอนมนุษย์ช้าแล้วช้าอีกเหมือนครูประจำชั้นสอนนักเรียน ของเขารุ่นแล้วรุ่นเล่าอะไรควรทำ อะไรควรเว้น แต่มนุษย์บางคนและดูเหมือนจะเป็นส่วนมากเสียด้วย นักดื้อตึงชอบทำสิ่งที่ควรเว้นและเว้นสิ่งที่ควรทำ มิได้อือฟื้อต่อเสียงเตือนของธรรมชาติและมโนธรรมของตนเอง เมื่อเหลือทนเข้าจริง ๆ แล้ว ธรรมชาติก็ลงโทษเสียครั้งหนึ่งเหมือนมาตราด่า จำใจลงโทษบุตรของตนเองเพื่อความหลับจำ

ในโรงเรียนสามัญ ยังมีการไล่นักเรียนออก หรือนักเรียนจะลาออกจากโรงเรียน “ได้เมื่อเห็นว่า ไม่ไหวจริง ๆ แล้ว แต่ในโรงเรียนโลกจะทำอย่างนั้นไม่ได้ นักเรียนโลกจะต้องทนรับบทเรียนช้าแล้วช้าอีกจนกว่าจะทำได้อย่างดีที่สุด สมบูรณ์ที่สุด มีความเต็มบูรณาภรณ์ในตน (Self-fulfilment) นั้นแหละโลกจึงจะยอมให้ออกจากโรงเรียนไปได้ในฐานะที่เรียนสำเร็จแล้ว เป็น โลกุตรชนพันจากโลก ออยู่เหนือโลก เมื่อยังมีชีพอยู่ก็อยู่อย่างเป็นครูของโลก

ภัยของผู้ติดคราส

“การติดห้อยอาศัย และการติดบุคคลยังไม่เลวเท่าการติดคราส ไม่มีอะไร Lamak เท่าการติดคราส ลัญชัยคนเพื่อสวนด้อนเนื้อสมันซึ่งอาศัยอยู่ในน้ำ ให้มาน้ำอ่อนอาจดันได้ก็ เพราะรัส หญิงขันต์รุ่งมือพระผู้เคร่งในธุดงค์ ให้เปลี่ยนแปลงได้ก็ เพราะรัส กิษุราหularyup กอดคอ กันครัวครัวดึงหญิงหนึ่ง ก็ เพราะติดในรสเหنمือนกัน”

เนื้อสมันกับคนเผ่าสวน

สัญชาติเป็นคนเผ่าสวนของพระราชาพาราณสี เนื้อสมันตัวหนึ่งหลงเข้ามาในสวน สัญชาติปัลล่อนตามสบาย มันจึงเที่ยวไปเที่ยวมาในสวนนั้นเสมอ ปกติสัญชาติจะนำดอกไม้และผลไม้ไปถวายพระราชาทุกวัน วันหนึ่งพระราชาตรัสถามว่า มีอะไรเปลกใหม่ในอุทยานบ้าง สัญชาติกล่าวว่า เห็นมีแต่เนื้อสมันตัวหนึ่ง พระราชาให้สัญชาติจับเนื้อสมันมาถวาย สัญชาติจึงนำน้ำผึ้งทามาในมือในรีเวณนั้น เนื้อสมันกินไม่ทันทันผึ้งไว้แล้วติดใจจึงไม่ไปหากินที่อื่น สัญชาติจึงเข้าไปกลับเนื้อสมันที่ล่องน้ำอยู่ จนคุ้นเคย ใช้หยาทาน้ำผึ้งล่อเนื้อสมันเข้าไปจนถึงพระราชวัง

ติสสกุมา

ติสสกุมาเป็นบุตรชายเศรษฐีคุณหนึ่งในเมืองราชคฤห์ พระธรรมเทศนาของพระบรมศาสดาเกิดเลื่อมใส จึงหูลขอบรพชา นารดาดายังไม่อนุญาต

ติสสกุมาอ้วนวอนบิดามารดาขอบรรพชา ไม่เป็นผล จึงอดอาหารประท้วงได้ 7 วัน บิดามารดาคิดได้ว่า ระหว่างการตายของลูกกับการบวช ควรจะเลือกการบวช จึงยินยอมให้ติสสกุมา บวช

พระบรมศาสดาประทานอุปสมบทแก่ติสสกุมาแล้ว พระดิสส์ได้ตามเสด็จไปยังกรุง สาวดีด้วย ท่านสามารถชุดงควัตรทั้ง 13 ข้อ อ่ายเคร่งครัด ต่ำมีงานนักขัตฤกษ์ในกรุง ราชคฤห์ บิดามารดาของพระดิสส์จะครัวญถึงบุตร นางวรรณหาสีคุณหนึ่งเข้าไปในเรือนเศรษฐี ถ้าความเครื้าโศกของนาง นางได้เล่าเรื่องให้ฟังโดยตลอด นางวรรณหาสีรับว่าจะช่วยเหลือ

นางวรรณหาสีเดินทางมากกรุงสาวัตถี อាមຍอยู่ถนนสายหนึ่งเป็นที่โคจรภิกษาเจ้าของพระ ติสสะ ได้ถวายอาหารที่มีรสอร่อยซึ่งสืบทราบมาแล้วว่าเป็นที่พ่อใจของพระดิสส์แต่สมัยเป็น คฤหัสถ์ วันต่อมาตนตั้งพระดิสส์ไว้นอกบ้าน ประกอบอาหารมีรสอร่อยเป็นที่ถูกใจ ทำอยู่ เป็นประจำนานพอสมควร จนรู้แน่ว่า พระดิสส์ติดมั่นคงอยู่ในรสร วันหนึ่งนางจึงทำเป็นไข่นอน อยู่ในห้อง พระดิสส์มาณอาหารแล้วไม่เห็นนาง จึงถามหา คนรับใช้คนตัวให้เข้าไปเยี่ยมนางใน ห้อง นางจึงแจ้งเรื่องที่ตนมาที่นี่และประเล้าประโลมด้วยคำหวานจนพระเดชะผู้มาในรร ยอมสึก ออกมานอนคฤหัสถ์

กิษฐแก่หลายรูป

กิษฐแก่เหล่านั้น เมื่อเป็นคฤหัสถ์ เป็นผู้มั่งคั่งในเมืองสาวัตถี และเป็นสหายกัน เมื่อแก่จิ ออกบวช แต่ เพราะแก่มากจึงไม่อาจเล่าเรียนธรรมได้ จึงอยู่บรรณา-laที่ท้ายอารามและไปบินนาด ด้วยกันตามบ้านเรือนของบุตรและภรรยาของตน นางมธุรปานิกิ ภรรยาเทาของกิษฐรูปหนึ่ง มีฝีมือ ในการปรุงอาหาร นางมีอุปการะแก่กิษฐเหล่านั้นทุกรูป และกิษฐเหล่านั้นก็ชอบใจในฝีมือของนาง

วันหนึ่งนางถึงแก่กรรม กิษฐรูปเหล่านั้นเสียใจมาก กอดคอกันร้องไห้อยู่ในบรรณา-la พร่ารำพันว่า “อุบაสิกาผู้มีรสมีอร่อยทำกາลสะเสียแล้ว เราจะได้คนอย่างนี้ที่ไหนอีก เราไม่อาจหา อาหารที่อร่อยในเรือนอื่น นอกจากเรือนของมธุรปานิกิ”

สารบัญบาน

“ข้าแต่นักพรต..บุรุษผู้นั้นลอกปรก ทายน้ำ พระร่องไปด้วยนาบอยู่โดยปกติ แล้วเห็นผู้ใดนั่งของแม่น้ำที่พระด้วยน้ำลาย น้ำมูก มูกและคุกของเด็ก...”

สระนันมีบ้านสะพรั่ง กลืนหอมของเกรซชื่นตามสายลม กระทบพานป่าสาท
ของมุนิหนุ่ม ก่อให้เกิดความสุข ความเบิกบาน กลืนหอมของดอกไม้เป็นกลืนหอมตามธรรมชาติ
หอมเย็นชื่นใจ

นักพรตหนุ่มก้าวลงสู่สระที่มีบ้านนั้น มีจิตอภิรมย์ต่อกลืนหอม จึงมาจงใจยืนได้ลมสูด
กลืนดอกบัว สดชื่นระเริงใจ

“อา..ช่างหอมเย็นสดชื่นอะไรเช่นนี้” เข้าอุทานเบา ๆ

เทพธิดาผู้สถิตอยู่ ๆ ณ ต้นไม้ริมสระบัวได้เฝ้าสังเกตพฤติกรรมของนักพรตนั้นอยู่ เห็นดังนั้น
จึงเอ่ยทักขึ้นว่า

“ท่านยังมิได้รับอนุญาตจากผู้ใด สุดกลืนดอกบัวเช่นนี้ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งการขอเมีย
ดูก่อนท่านผู้นิรทุกข์ ท่านเป็นผู้ไม่ยกกลืนดอกบัว”

นักพรตหนุ่มกล่าวขึ้นว่า

“เรามิได้อ้าไป เรามิได้บริโภค เราเพียงแต่ยืนดูดอกบัวอยู่ในระยะห่าง ๆ เมื่อเห็นดังนี้
เหตุไรท่านจึงว่า เรายังไม่ยกกลืนดอกบัวเล่า ดูก่อนเทพธิดา ถ้าท่านประกอบอาหาร และกลืนอาหาร
นั้นโดยมากกระทบพานป่าสาทของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพอใจในกลืนนั้น ท่านยังจะเลิงเห็นว่า ข้าพเจ้า
ขไม่ยกกลืนอาหารของท่านหรือ”

ขณะนั้น ชายคนหนึ่งลงสู่สระ ตอนเงาบัว เด็ดดอกบัวในสระนั้นตามใจชอบแล้วหลักไป
มุนิหนุ่มเห็นดังนั้น จึงกล่าวกับเทพธิดาว่า

“มีคนมาเด็ดดอกบัว ตอนเงาบัวไป เหตุไรท่านจึงไม่ว่ากล่าวเข้า ทำการหยาบช้าถึงปาน.
นั้น ท่านไม่ว่า แต่มาจงใจว่าข้าพเจ้าผู้ใดเพียงแต่ยืนดูอยู่ห่าง ๆ ท่านคิดว่า ท่านมีความยุติธรรมดีแล้ว
หรือ”

“ข้าเด่นนักพรต..” เทพธิดากล่าว “บุรุษผู้นั้นสกปรก หยาบช้า เปรอะเปื้อนด้วยบาป
อยู่โดยปกติแล้ว เหมือนผ้าผุ่งของแม่นมที่เปรอะเปื้อนด้วยน้ำลาย น้ำมูก มูตรคุณของเด็ก จะนั่นการ
ที่เขากระทำเช่นนี้อีกจึงมิใช่ของเปลจก อนึ่งเล่า หากข้าพเจ้าเห็นบุรุษผู้อยู่ในเพศคฤหัสก์อยู่ร่วม
ด้วยสตรี ข้าพเจ้าก็จะเห็นเป็นเรื่องธรรมดा ส่วนท่านสิเป็นนักพรต หากทำเช่นนั้นก็จะก่อความ
พิศวงให้แก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง”

“ข้าเด่นท่านผู้นั่งเพญatab..นั่นกล่าวว่าเป็นส่วนใหญ่ อันเป็นโทษร้ายแรง สำหรับผู้นั่งเพญ
พรต ในส่วนย่อยก็เหมือนกัน ข้าพเจ้าเห็นว่าการตั้งใจสุกดุมของหอมไม่สมควรแก่ท่านผู้เป็นสมณะ
มีศีลเป็นที่รัก บุรุษผู้ปราศจากโทษเช่นท่าน แสร้งหาความสะอาดอยู่เป็นนิจ ย่อเมืองเห็นบ้าไปเท่า

ชนทราย* ปราภูเมืองมหาเมฆหรือเมืองภูเขา ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงกล่าวเตือนท่าน เพื่อให้บานเพียงเล็กน้อยเปรอะเปื้อนท่านผู้บริสุทธิ์อยู่แล้ว"

ขณะนั้นมุนีหนุ่มรู้สึกภาคภูมิใจ และสดใจพร้อมกัน ภาคภูมิใจที่เทพธิดาเห็นว่าตนบริสุทธิ์และสังเวชสดใจที่ตนยังพอใช้ในการสูดมกลืนหอมจากอกไม้ อันไม่ควรแก่ผู้ปฏิญญาณตนว่าเป็นสมณะ เขากล่าวว่า

"เทพธิดา.. ท่านรู้จักข้าพเจ้าดี ท่านรู้ดีถึงความเป็นอยู่ของข้าพเจ้า ท่านมีเมตตาตั้งใจอนุเคราะห์ข้าพเจ้า เมื่อได้ท่านเห็นโถงแม้เพียงเล็กน้อย ขอจงเตือนข้าพเจ้าอีก"

"ข้าแต่ท่านผู้นำเพญตนะ" เทพธิดาตอบ "ข้าพเจ้ามิได้อาศัยท่านเลี้ยงชีพ ข้าพเจ้ามิได้เป็นลูกจ้างของท่าน จะได้คอมเพียร์รักษากลับคืนอยู่ตลอดเวลา ตัวท่านนั้นแหล่ พึงรู้ด้วยตัวเองว่าอะไรควร อะไรไม่ควรแก่ท่าน กรรมใดเป็นเหตุแห่งสุคติ กรรมใดเป็นเหตุแห่งทุคติ"

จะเห็นได้ว่าผู้บริสุทธิ์แม้ทำบานเพียงเล็กน้อยก็เห็นเด่นชัด เมื่อินผ้าขาวเปื้อนสี แม้เพียงจุดเล็ก ๆ ก็เห็นชัดเจน แต่ผู้ใจนาปหายน้ำเหมือนผ้าเก่าที่เปรอะเปื้อนสีต่าง ๆ จนไม่อาจแยกสีได้ออก แม้จะเปื้อนอีกสักเท่าไร ก็ไม่สามารถมองเห็นรอยเปื้อนนั้นชัด

สิงไดดี สิงไดชั่ว สิงไดควรปฏิบัติ และสิงไดควรเว้นนั้น จะให้มีผู้อยู่ตักเตือนอยู่ตลอดชีวิตย่อมไม่ได้ ตนนั้นแหล่เตือนตนเองได้ดีที่สุด คิดเสียก่อนจึงทำ อย่าทำก่อนแล้วจึงคิด

อุคคเสนผู้พ่ายรัก

"ส่าหรับขาย อะไรเล่าจะบ่ครัวเท่าการคุหบันแห่งภรรยาตน ในทางกลับกัน ไครยกย่องก็ไม่กูมิใจเท่าภรรยาตนเชิดชู บ้านเป็นสววรค์เมื่อสามีภรรยาป่อง ดองกันและจะกลับกลายเป็นนรกเมื่อหงส่องแตกแยกกัน"

อุคคเสนเป็นบุตรชายของเศรษฐีแห่งกรุงราชคฤห์ เขารอดอาหารมา 3 วันแล้ว เนื่องจากหลงรักผู้หญิงนางพ่อนรำที่มาแสดงในเมืองราชคฤห์ เมื่อมาตราหาราบทดุจึงให้สติว่า อุคคเสนจะทนอยู่กับนางพ่อนรำนั้นได้หรือ เพราะแตกต่างกันหงส์อาชีพและฐานะความเป็นอยู่ แต่อุคคเสนตอบว่า

"สูกเคยได้พึ่งมาว่า ความรักไม่ต้องการเหตุผล ในความรักมีแต่ความสุข ความสุขชื่น มันมีเหตุผลในตัวของมันเอง ไม่ต้องการเหตุผลจากภายนอก" มารดาแย้งว่า

"ชีวิตที่คำเนินไปอย่างไรเหตุผลจะต้องล้มละลาย ต้องอับปาง ชีวิตสำคัญกว่าความรัก เพราะชีวิตเป็นหงส์หมดของคน"

ในที่สุดเศรษฐี ขอนางพ่อนรำคนนั้นให้อุคคเสน บิดาของนางพ่อนรำไม่ยอมให้ลูกสาวอยู่บ้านเศรษฐี จะนนอุคคเสนจึงต้องติดตามคนพ่อนรำไป อุคคเสนดีใจที่เข้าได้นางพ่อนรำเป็นภรรยา แต่เนื่องจากเขามิได้สันทัดในอาชีพนี้ เขายังมีฐานะเป็นเพียงคนผ้าเกวียน หาญ้าให้ม้าและโค ช่วยขันเครื่องดนตรี เป็นต้น จึงดูเหมือนเป็นคนไร้ความสามารถในวงการนั้น

* หมายเหตุ: เนื้อประเทกกว้าง

มนุษย์ทุกคนมีความสามารถความติดตามความตั้งใจของตน เข้ายื่นมาขอให้อวยในวงการที่นิยมในความตั้งใจของเข้า เพราะทำให้เข้าเป็นคนเด่น มีความสำคัญในวงการนั้น แต่เขาจะรู้สึกด้อย เมื่อเข้าไปอยู่ในวงการที่มิได้มีความรู้สึกยกย่องในวิชาหรือความสามารถของเข้า

นักแสดงผีมือดี ย้อมภาคภูมิ เมื่อยู่ในหมู่นักแสดงด้วยกัน นักรบที่ชั้นสังคมมาก มีศรีสูง ย้อมอิ่มใจเมื่อยู่ในหมู่นักรบที่ชั้นชั้นชั้นในพื้นที่ของตน นักพรตผู้มีศรีล ย้อมมีความเชื่อมั่นในตัวเองปราศจากความครั้นคว้า เมื่อเข้าสู่มหาสมบัติแห่งสมณพราหมณ์คณาจารย์ผู้ทรงศรีล ผู้มีความสามารถด้านอื่น ๆ ก็เหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาไป เขากลับกลายเป็นผู้ด้อย เห็นอนไม่มีความรู้ ไม่มีความสามารถ

อุคเสนถือเอาความรักเป็นชีวิต ไม่มีความรู้ในการเต้นระำรำพ่อนและกายกรรม เข้า จึงไม่มีความสำคัญในวงการนั้น ร้ายยิ่งกว่านั้น เข้าเป็นที่ดูหมิ่นของบรรดา แด่ อุคเสนก็ทนได้ เพราะความรัก

“สำหรับผู้ชายอะไรเล่า จะปวดร้าวเท่าการดูหมิ่นของภรรยาตัน ใครอันดูหมิ่นสักร้อยคน ก็ยังไม่เจ็บเท่าภรรยาดูหมิ่นเพียงคนเดียว”

อุคเสนคิดถึงลูก ลูกเป็นสายโซ่ท้อง เป็นความหวัง แต่ลูกนั้นเองเป็นเครื่องมีระบบอย่างของภรรยา เมื่อกล่อมลูก เชอะจะเหกล่อมเป็นทำนองเสียดสีว่า เด็กน้อยเป็นลูกคนเพี้าเกวียน จนกระทั้งวันหนึ่ง อุคเสนเหลืออด จึงถามว่า คำร้องเพลงกล่อมลูกนั้น เชอหมายถึงใคร

“ใครเป็นพ่อของเด็ก ฉันก็หมายถึงคนนั้น”

“เชอหมายถึงฉันหรือ” อุคเสนถามย้ำเพื่อให้แน่ใจอีกรังหนึ่ง

“ใช่ ฉันหมายถึงเชอ” นางยืนยัน

“ถ้าเรอไม่ต้องการฉัน ฉันก็จะไปให้พัน” อุคเสนพูดอย่างน้อยใจ

“ไม่มีประโยชน์อะไรสำหรับฉันในการไปหรืออยู่ของเชอ” นางพูดอย่างเย็บหยัน และ นางก็ขับเพลงนั้นอีก

อุคเสนปลีกตัวไปนั่งอยู่ใต้ร่มไม้แห่งหนึ่ง ความน้อยใจประดังขึ้นมาจนไม่อาจระงับได้อีก ต่อไป หัวใจของเขากลัดหนองและกลายเบ็นแนتا น้ำตาของลูกผู้ชายอกสามศอกที่เคยสมบูรณ์พูน สุขในฐานะบุตรอันเป็นที่รักคนเดียวของท่านเศรษฐี ความรัก ความขาดการยังคง ทำให้เขาตกต่ำ ถึงเพียงนี้

เขาก็จะหนีไปให้พัน พันจากนางผู้สาวรัยนั้น ความเลวักความงามของนางมีพ่อ ๆ กัน เขาอยู่ที่นั่นจนเย็น คิดบทหวานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา ถ้าเข้าไปได้เช่นว่า เข้าเป็นผู้แพ้ แพ้ความรัก แพ้ชีวิต พ่ายแพ้ทุกสิ่งทุกอย่าง เขากลับจะสูญ

เข้าข้าหาพ่อคุณ ขอให้เป็นครูช่วยสอนศิลป์ตอนรำ ชั้นร้องແລກຍຽມแก่เข้า เขาเรียนได้อย่างรวดเร็วจนออกแสดงได้ คนนิยมชมชอบการแสดงของเขามาก ซึ่งเสียงของเขาระฆายไปทั่วทั้งชุมชนทวีป

นี่คือความสำเร็จของผู้ที่มีความเพียรพยายาม ไม่ยอมพ่ายแพ้อุปสรรคใด ๆ

ข้อสอบเลือกสุกเขยของอาจารย์

“การนำคนเข้าสู่สุกหรือการเข้าสู่สุกอันของผู้แต่งงานเป็นเรื่องสำคัญ นี่ ความหมายกับการครองเรือนและอนาคตมาก”

อาจารย์ทิศาปานาโมกข์ ต้องการอบรมลูกสาวของตนให้เกิดศิษย์คนใดคนหนึ่ง แต่ศิษย์คนนั้นต้องเป็นผู้มีศิลป์ เมื่อหาอุบายนได้แล้ว จึงให้ศิษย์หันปวงมาประชุมกัน แล้วบอกว่า จะจัดการเด่งงานบุตรแก่เมียนพคนใดคนหนึ่ง แต่อย่างไรได้ผ้าและเครื่องประดับสำหรับบุตรก่อน ขอให้มานะแต่ละคนไปขยົນผ้าและเครื่องประดับของพ่อแม่หรือญาติพี่น้องมา

มานะพเหล่านี้นับคำ ต่างพากันไปขยົນผ้าและเครื่องประดับของพ่อแม่ญาติพี่น้องมา แต่ မานะพคนหนึ่งกลับมาไม้อเปล่า ไม่ได้อะไรมาเลย เมื่ออาจารย์ถาม จึงเรียนให้อาจารย์ทราบว่า

“ที่ลับสำหรับผู้ทำบ้าป่าไม่มีในโลกนี้ คนพาลเข้าใจว่าบ้านเป็นที่ลับ แต่ในบ้านก็ยังมีคนเห็น ข้าพเจ้าไม่เห็นที่ลับหรือว่าที่ว่างเฉย ที่ได้ว่างจากคนอื่น ที่นั้นก็ยังไม่ว่างจากตัวข้าพเจ้าเอง ความลับจึงไม่มีในโลก”

อาจารย์ทิศาปานาโมกข์ได้ฟังเกิดความเลื่อมใส ชอบใจ จึงยกบุตรให้ มานะพผู้นี้ได้ธิดาของอาจารย์ เพราะเป็นผู้มีศิลป์มีสัตย์

มีเคราะห์ร้ายผู้หนึ่งต้องการจะทดสอบหนูที่จะมาเป็นลูกสะไภ้ของตน จึงตั้งบัญชาไว้

“มีปลาอยู่ด้วยหนึ่ง ทำอย่างไรจะจิกินได้ตลอดบี๊” บางคนตอบว่าให้ทำเป็นปลาเค็มไว้เป็นตัน มีศรีผู้หนึ่งเป็นคนฉลาดตอบว่า เมื่อแกงปลาด้วยน้ำแล้ว ควรแบ่งให้เพื่อนบ้านบ้างตามสมควร เมื่อเราให้เขา เขาจะไม่รู้ว่าเราภักดีก็ถึงเราเอามาให้เราบ้าง ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน เอื้อเฟื้อเพื่อแผ่กัน เป็นทางสมานไม่ตรึงตอกัน

เคราะห์ร้ายใจในคำตอบของเธอ จึงสูญเช coma เป็นลูกสะไภ้ ส่วนศรีอื่น ๆ สอบอกหมวด

ความต้องการสูงสุดของหญิง

“สตรีที่นัด่งงานแล้ว มีความต้องการสูงสุดอยู่ที่การหนัง คือ ต้องการไม่ให้หนูงอื่นมาร่วมสามี”

พระนางสัมพุลา เป็นชายของโสดกิเสนกุมาโรรษของพระเจ้าพารหมทัศแห่งเมืองพาราณสี ต่อมาก็เป็นโสดกิเสนกุมาโรรษของพระเจ้าพารหมทัศแห่งเมืองพาราณสี ต่อมาโสดกิเสนกุมาโรรษเป็นโรคเรื้อรัง แพกษ์หลวงรักษาไม่หาย โรคลุกตามมากเป็นแพลงันน่ารังเกียจ เจ้าชายจึงตัดสินพระทัยจะไปอยู่บ้านพระนางสัมพุลาข้อตามเด็ดขาดวัย

ทั้งสองพระองค์ช่วยกันสร้างบรรณาคคลาชั้นและพระนางสัมพุลาทรงปฏิบัติบ้านรุ่งโสดกิเสนกุมาโรย่างดี มิได้ทรงเบื่อหน่ายหรือรังเกียจแต่ประการใด ตื่นเช้านางบัดกวัดอาศรม ตักน้ำใช้น้ำบริโภคด้วย บดยาหกแพลงันให้ เมื่อเสร็จธุระนางถือกระเช้าเข้าบ้านมาหาแพลงันทุกวัน

วันหนึ่ง นางออกไปหาแพลงันถึงริมลำธาร เห็นน้ำใสสะอาดจึงลงสรงสนาน ยกษัตรตนหนึ่งเห็นนางก็เกิดปฏิพัทธ์ จึงจับนางไว้ นางได้บอกความจริงแก่ยกษัตรตนนั้นและขอไปปฏิบัติสามี ยกษัตริย์ยอม นางได้ต่อว่าเทพยาต่าต่าง ๆ นานาว่า ยกษัตริย์ทำหมายช้าถึงเพียงนี้ก็หามีผู้ใดเหลียวแลนางไม่

พระอินทร์จึงเด็ดจมายู่หนีศีรษะยกษัตริย์และสั่งให้ยกษัตริย์ปล่อยนาง ยกษัตริย์เกรงเดชพระอินทร์ จึงปล่อยนางไป

นางสัมพุลาเด็ดจมายังอาศรมเป็นเวลาเย็นมากแล้ว พระโสดกิเสนกุมาโรรษ ware ว่า นางคงเพลินสนุกกับชายอื่น จึงเด็ดจมอนตัวอยู่ในพุ่มไม้ นางกลับมาไม่พบสามีร้องคร่าครวญรำพันต่าง ๆ โสดกิเสนกุมาโรรษจึงปรากวูดวัวชีนและต่อว่านาง นางได้เล่าความจริงแต่โสดกิเสนกุมาโรรษไม่ทรงเชื่อ นางจึงอ้างความสัตย์ เอาหน้าสรงพระสวามี ทันใดนั้นโสดกิเสนกุมาโรรษหายจากโรค ทั้งสองพระองค์จึงเด็ดจกลับพระนคร

พระเจ้าโสดกิเสนครองราชสมบัติและพระราชทานตำแหน่งอัครมเหสีให้พระนางสัมพุลา ต่อมามีได้ทรงເຫັນพระทัยให้สั่งพระนางเลย ทรงหมกมุ่นมัวเมาอยู่กับสตรีอื่น

ผู้ชายก็มักเป็นอย่างนี้ ร่วมทุกข์มากับหญิงหนึ่ง เมื่อพ้นทุกข์มีความสุขแล้วก็มักลืมหญิงนั้นลุ่มหลงมัวเมาในหญิงอื่นที่สวยกว่า สาวกว่า จนลืมเพื่อนผู้เคยร่วมทุกข์ พระนางสัมพุลาทรงโกรธน้ำพระทัยมาก อินทร์จึงชูบชีด เคร้าหมอง

วันหนึ่งพระสัสสสุรดาบสู้เป็นพระราชบิดาของสวามีเด็ดจมາเสวยในพระราชวังกอประเนตรเห็นพระนางสัมพุลามีอินทร์เคร้าหมอง เมื่อทรงทราบความตลอดแล้ว จึงตรัสเรียกพระราชโอรさまและทรงค้านว่า “เป็นผู้ประทุรร้ายต่อมิตร” พระองค์ตรัสว่า

“ถูกก่อน โสดกิเสน สัมพุลากล่าวกับเราว่า หญิงที่มีเครื่องประดับอันแพงพระราวงดงาม มีช้าวน้าบธูรรณ์ อยู่ในเรือนที่โอล้อ แต่ไม่เป็นที่รักของสามี หญิงนั้นตายเสียดีกว่า ส่วนหญิงใดแม้จะเขียนใจ ก้าพร้า ไว้เครื่องประดับ มีแต่เสื่อจำเป็นเท่านั้น แต่เป็นที่รักให้สันทิษฐ์ของสามี ย่อมดีกว่าหญิงมีรักพย์มีรูปงาม แต่ไม่เป็นที่รักของสามี

พระเจ้าโสดกิเสน ทรงสตับดังนั้น ทรงรู้สึกพระองค์ขอให้พระนางยกโทษให้ ดังแต่นั้นมา ทั้งสองพระองค์ทรงรักให้กันดีเหมือนแต่ก่อน

10. หลวงตา

เรื่องหลวงตาเป็นหนังสือธรรมแนวใหม่ ที่แพร่เยื่อไม้เขียนขัน เป็นเรื่องสะท้อนชีวิตของคนในสังคมบ้านจุบันอันสับสนวุ่นวาย สภาพของสังคมแวดล้อมเป็นสิ่งจุงใจให้คนประพฤติชั่วได้ง่าย แต่ละเรื่องจึงแสดงออกให้เห็นเป็นบทเรียนที่มีค่าน่าศึกษาอีก ดังนั้นสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพระสงฆ์องค์เจ้าซึ่งอยู่ในวัด โดยเฉพาะสังคมแห่งนี้ที่มีความเจริญและอารยธรรมของตะวันตกที่แพร่หล่ายเข้ามา คนในสังคมมีการเลียนแบบโดยขาดการพิจารณาต่อรองในสิ่งอันเหมาะสมกับจริตประเพณีเดิมของตน จะนั้นเรื่องหลวงตา จึงเป็นบทเรียนแต่ละตอนมุ่งชี้ให้เปรียบเทียบว่า ในสังคมบ้านจุบันมีสิ่งใดที่ควรเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ควรจะใช้เป็นบทเรียนหลักเลี้ยงจากสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร

บทนำนัมติ

วันนั้น เกือบ 16.00 น. แล้ว หลวงตามาทำลังเตรียมตัวจะสรงน้ำ มีชายคนหนึ่งพนมมือไหว้ แล้วกล่าวว่า ขอให้หลวงตาอาบน้ำมนต์ให้ เขาเล่าว่าเขาเป็นพนักงานขับรถอยู่สายใต้ขับรถชนคนตายจึงหนีมา ขอให้หลวงตาช่วยรดน้ำมนต์ให้ด้วย แต่หลวงตามะภัยเสรค์ขอร้องขอเขาให้เข้าไปอาบน้ำมนต์หลวงพ่อนาคที่ในวิหาร เขาจึงเดินกลับไปด้วยใจที่สั่นหวั่น

หลวงตามะภัยได้ในภายหลังว่า ไม่ควรปฏิเสธผู้ที่มาห่วงพึงเพ้อฝันคลายความทุกข์ แม้ว่าหลวงตามะภัยไม่ชอบการรดน้ำมนต์ เพราะทำให้คนขาดเหตุผล แต่หลวงตามะภัยไม่ควรปฏิเสธ ในขณะที่ผู้มาพึงกำลังเสียชัย วิงหนึ่งภัยมา

เรื่องบทนำนัมติในความคิดของหลวงตามะภัยความสำนึกรักคุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่พระราชนิรันดร์บ้านนี้ไม่มีเวลาจะค้นคิดหาเหตุผลเนื่องจากภาวะความเป็นอยู่ที่ทำให้คนต้องกระเสือกกระสนด้วยความอุตสาหะทุกอย่าง ต้องต่อสู้กับค่าครองชีพที่สูงลิว จะนั่นทางใดที่เป็นสิ่งยืดเห็นยาวของจิตใจได้ ก็ต้องคว้าไว้ก่อน ถึงจะผิดวัตถุประสงค์ของพระพุทธองค์ ไม่ใช่ทางไปสู่นิพพาน แต่สำหรับบุคุณที่หันหน้าเข้าวัดแล้ว สิ่งที่เขากล่าวได้รับคือ ความสบายนอกลับไป ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตาม ที่ทำได้ซึ่งไม่เป็นการพอกพูนความโง่เขลาให้แก่บุคคลยังขึ้นไป เหตุนี้เพียงนามนัมติทรงเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้มาพึงพระ ย่อมไม่เป็นการเสียหาย เพราะมิได้ทำให้เขานลงทางเลย

ເພື່ອນນອນ

หลวงตาขึ้นรถโดยสารมาลงที่ปากแพรกเป็นเวลาค่ำพอดี กำลังหาสามล้อไปท่ามกลาง
ริมแม่น้ำแควใหญ่ แล้วข้ามเรือจ้างไปผึ้งท่านั้น เพื่อเดินเท้าต่อไปบ้านโนมคนหนึ่งซึ่งอาภานา
หลวงตามาแสดงธรรมในวันรุ่งขึ้น บังเอิญ碰巧ผู้หญิงคนหนึ่งมาพบหลวงตาเข้าพอดี จึงนิมนต์หลวงตา
ไปจำวัดที่บ้านซึ่งเป็นตึกແກวอยู่ในเมือง หลวงตาสนทนากับผู้หญิงเจ้าของบ้านเพลินไปจนเวลาสี่ทุ่มเศษ
หลวงตาจึงเอ่ยปากลาเจ้าของบ้าน แต่เจ้าของบ้านได้จัดเตรียมที่จำวัดไว้เรียบร้อยแล้ว และนิมนต์
หลวงตาให้จำวัดที่บ้าน หลวงตามายื่นมือจำวัดที่บ้านนี้หลวงตามีเหตุผล คือหลายบ้านแล้ว หลวงตาเคย
จำวัดที่บ้านนี้ รวมเดือนมกราคม อากาศหนาวจัด โอมหฤทัยผู้นั้นจัดที่นอนให้อย่างดี เครื่องกันหนาว
ครบครัน ครั้นหลวงตามาเตรียมจำวัด เหลือบไปเห็นโน้มหฤทัยกับลูกสาวนั่งสังเกตอยู่ก็กระดาษใจจึงแกลง
พุดกลบเกลื่อนว่า ขอผ้าห่มบ้างได้ไหม โอมหฤทัยบอกว่าจะเอาผ้าให้ ของโอมมีหลายผืน ลูกสาว
ตั่งหัวเราะ ทำให้หลวงตารู้สึกผึ้งช้ำนและนอนหลับไปอย่างยากเย็น ตื่นเช้าก็ไม่อยากมองหน้าใคร

หลวงตามาเดินเล้าตามถนน ร้านบีดหมดแล้ว แต่เจ้าของร้านยังคุยกันอยู่หน้าบ้าน
มีคนมองดูหลวงตาอย่างสงสัยที่พระเดินทางในยามวิกาล เมื่อเดินมาถึงเขตวัดท่ามกลาง ลัดเลาะมา
ตามถนนซึ่งเมนต์ เนียดกุฎิลงไปท่าน้ำ บนท่าน้ำมีศาลาหลังหนึ่งเป็นศาลาอโกเตก ที่ด้านหนึ่งมีมุกทาง
อยู่ มีธูปอยู่ในกระถางยังไม่ดับ หลวงตาจะข้ามเรือไปผึ้งตรงข้าม แต่ไม่มีเรือ จึงตัดสินใจอาศัยศาลา
วัดนี้จำวัดคืนนั้น

หลวงตามาอยู่ๆ เปลื้องจีวรอก บัดดี้ดันขี้ทรายแล้วรองนอน เอวย่างแทนหมอน รู้สึก
อุ่นใจที่มีเพื่อนนอนอยู่ด้วย หลวงตามอนคิดถึงชีวิตของตนที่ต้องเร่ร่อนจนมาอยู่วัดในกรุงเทพฯทุก
วันนี้ครั้งหนึ่งเคยออกจากวัดหนึ่งในเขตอำเภอบางเลน ประมาณ ๖ ทุ่ม มาดักลงเรือที่บางหลวงเข้า
กรุงเทพฯ ใช้ผ้าอబปูกันพื้นกระดาษนานาครอบเวลา ก็มีเพื่อนนอนเหมือนกัน คือหมายเรือน อีก
ครั้งหนึ่งที่วัดโคกโพธิ์ กรุงเก่า หลวงตามาไปเทคโนโลยีแล้วกับไม่นาน ต้องค้างคืน รอกลับวันรุ่งขึ้น ท่าน
ทายกันนิมนต์ไปจำวัดที่บ้าน จัดห้องที่ดันเคยนนอนกับหลานให้หลวงตามอน ตกดึกต้นขึ้นเห็นเด็ก
ผู้หญิงผอมยวเฟื่อยมาตอนอยู่ด้วย อายุร้าว ๕-๖ ขวบ ได้ความว่าเด็กต้นขึ้นเห็นตอนนอนหลับ
อยู่นอกรห้องจึงลุกขึ้นไปนอนกับตาในห้อง โดยไม่ทราบว่าเป็นพระหลวงตา หลวงตามอนนึกเรื่อยไป
จนกระหงหลับ มากู้สึกตัวว่ามีใครมาดึงจีวร เหลียวขึ้นมามองเห็นกิษุ ๒ รูป กับประสกสีกาก ๔-๕ คน
ทุกคนมองดูหลวงตาอย่างประหลาดใจ พระรูปหนึ่งถามหลวงดาว่ามานอนอยู่ที่นี่ตั้งแต่เมื่อไรหลวงตา
บอกว่าร้าว ๕ ทุ่ม และเห็นมีเพื่อนนอนอยู่แล้ว กิษุรูปนั้นจึงบอกว่า เพื่อนนอนของหลวงตาซึ่ง
ลุงเย็น ตายตั้งแต่เมื่อวาน จัดการเอาลงที่บ้านไม่ทันจึงทิ้งไว้ก่อน

ชีวิตของพระเป็นชีวิตที่ด้องสละความสุข ความสนับนัยซึ่งมองเห็นแล้วว่าเป็นราคะ พระพุทธเจ้าเคยตรัสถึง บัจจุ 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยาภัคชาโรค พระย่อไม่สร้างสม ไม่ยินดี ไม่ยืดเอารถือเอา จะน้นการที่หลวงตามาเพ็ญชีวิตเพื่อโปรดผู้อื่น จึงเป็นกิจของสมณะที่พึงกระทำ หลวงตามากถึงเพื่อนบุญก็เป็นอารมณ์หนึ่ง เพราะหลวงตามาไม่ใช่พระอรหันต์การเป็นอย่างหลวงตาในเรื่องนี้ได้เป็นง่ายนัก เพราะในสังคมนี้จะบันมีอันตรายอยู่รอบข้างแม้พระพากมิจชาชีพก็ไม่เว้นให้ การที่หลวงตาดื่นขึ้นເเอกสารคล้ำดูของในย่าน ก็แสดงให้เห็นแล้วว่า คนในสังคมทุกวันนี้ไว้ใจกันยาก ไม่รู้จักบapaไม่รู้จักบุญ แต่พระก็เป็นสังยิดเห็นเมียจิตใจคนให้มุ่งหวังประกอบกรรมดี มีความสุขใจได้ แม้ไม่มากน้อยหนึ่งก็ยังดี

บทเดียว*

หลวงتاให้พระสุคณต์ สงบจิตอธิษฐานแผ่เมตตาเสร็จแล้ว ยังไม่เขียนก้ายจากอาสนะ ดวงตาจับนึงอยู่ที่เหวี่ยญสลึงซึ่งวางไว้ที่ฐานพระพุทธรูป หลวงตามากถึงที่มาของเหวี่ยญสลึงอันนี้

หลวง塔กับพระประสมรักกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ ประสมเป็นคนต่างถิ่นมาอาศัยอยู่กับพระค่า พี่สาว และไปมาหาสู่ที่บ้านหลวงตามาเสมอ เมื่อโตเป็นหนุ่มประสมพาลูกจันทน์อังสาวของสามีประจำหนี แม่ยายเคียงมาก ประสมจึงพาลูกจันทน์มาอยู่ที่บ้านหลวงตา เมื่อน้ำชาของหลวงตามาจากเมืองพิจิตร ประสมกับลูกจันทน์จึงตามไปทำมาหากินที่เมืองพิจิตรด้วย ประสมไปอยู่พิจิตรได้ปีเดียวก็กลับมาบ้านเดิม คราวนี้ได้ลูกหญิงติดมาด้วยคนหนึ่ง ประสมอยู่ได้ไม่กี่วันก็ถูกเกณฑ์ทหารลูกจันทน์จึงกลับไปอยู่บ้านแม่พร้อมกับลูกสาว ประสมเป็นทหารจนกระทั่งปลดกองหనุน จึงกลับไปอยู่บ้านแม่ยาย ด้วยหน้าทำมาหากินจนมีลูกชายอีกคนหนึ่ง ขณะที่ลูกจันทน์ดังห้องคนที่สาม ประสมกู้กระดมเข้า ประจำการเพื่อเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส คือศึกอินโดจีน เมื่อสองครามบุติดลงประสมกลับมาทำมาหากินได้ไม่นาน ญี่ปุ่นบุกประเทศไทยอีก คราวนี้ประสมถูกส่งไปประจำการที่ลำพูน สองปีเศษ ที่จากบ้านไปเป็นทหาร จึงได้ข่าวจากน้องชายว่า ลูกจันทน์ทันควันว่าไม่ไหว จึงลงมาดูเพื่อให้แน่ใจ และบอกลูกจันทน์ว่าไม่ต้องเป็นห่วงตน พอสองครามเลิก ประสมจึงกลับบ้านพ่อรักษาตัวหายดีจึงนิวชา จะไปทำงานที่ลำพูน แต่ไปป่วยหนักอยู่ที่สถานอัญชัญฯ ญาติจึงนำกลับบ้านพ่อรักษาตัวหายดีจึงนิวชา เมื่อประสมสึกได้ดำเนินชีวิตต่อไปจนลูกเติบโตเป็นหนุ่มสาวแล้วจึงนิวชาอีกและได้ลงมาหาหลวงตาที่กรุงเทพฯ พอดีได้ข่าวจากนินตนา หลวงตาจึงพาหลวงพี่ประสมไปหาจันทน์ที่ลำพูน ในที่สุดหลวงพี่ก

* กรุกานบั๊ต เป็นอาบีทันก์ หรือความพิเศษทางนักของพระสงฆ์ที่ทำพิกวนอ มี 4 อย่างคือ

1. ข่ากน 2. เพพเมดุน 3. ลักษรพยรรคาหนึ่งบาทห้าสิบไป 4. อาภอกุริมนุษยธรรมที่กันไม่มี กิกขุทำพิก อย่างไกอย่างหนึ่งในสือย่างนักอังสิกและจะบัวอีกไม่ได้กลอกซีพ

ไม่กลับ หลวงตาจึงต้องกลับกรุงเทพตามลำพังโดยรถไฟสายเชียงใหม่กรุงเทพฯ หลวงตาได้ชะลอมลำไยหลายใบ มีชาขยันผู้หนึ่งได้ช่วยเหลือหลวงตามาดลดอกทางจนถึงกรุงเทพฯ ชายผู้นั้นได้ส่งเคราะห์หลวงตาให้กลับถึงวัดอย่างเรียบร้อย

วันหนึ่งชายคนนั้นขับรถเก่งมาหาหลวงตาถึงวัดและถวายเงิน 1 หมื่นบาทเพื่อสนับสนุนสร้างโรงเรียน ชายคนนั้นเล่าว่า เขาได้อาศัยบารมีของหลวงตา ชะลอมลำไยของเขานั้นเป็นต้นไม้ถูกเจ้าหน้าที่ค้น เขารู้ว่ารายชื่อนี้ จึงถวายเงินจำนวนนี้เป็นการตอบแทน หลวงตาปฏิเสธ ขอรับเงินไว้เพียงหรืออยู่สิ่งอันเดียวเพื่อไว้วบูชา

ชีวิตของ普通人เป็นชีวิตที่อุทกแก่ประเทศไทย ประเทศไทยคิดคงอยู่ แต่ตัวเขาไม่มีอะไรที่เป็นหลักฐานแก่ครอบครัวเลย นับว่าเป็นกรรมที่เกิดขึ้นในระยะเวลาเช่นนั้น ชีวิตดำเนินไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ครั้นบวชถึง 2 ครั้ง 2 คราว ก็ไม่สามารถอยู่ในเพศบรรพชิตได้ ต้องสิกออกไปหาความทุกษ์

ครั้นหลวงตากลับจากเชียงใหม่ถึงกรุงเทพฯ ชายผู้นั้นได้ถวายเงินหลวงตา 1 หมื่นบาทเป็นเงินที่ได้จากการขายผืน หลวงтарับไว้เพียงสิ่งเดียว นี่เป็นอีกแบบหนึ่งของชีวิต หลวงตาคิดว่าคนทุกคนเป็นดี ใครเลยจะคิดว่าคนที่แต่งตัวเรียบร้อย ช่วยเหลือเอาใจใส่พระสงฆ์ จะเป็นคนเลวไม่นึกว่าที่เข้าช่วยเหลือเพราต้องการประโยชน์ที่เขามาก็ได้ คนประเภทนี้ไม่คำนึงถึงนาปกรณ์คำนึงถึงประโยชน์ตนเท่านั้น บังจุนจึงมีคิดที่หากินกับวัด ทำบุญเอาหน้า ทำบุญเพื่อต้องการผลประโยชน์ที่จะได้จากวัด สังคมบังจุนทำให้คนเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ ตัวใครตัวมัน ค่านิยมของสังคมยกย่องเชิดชูผู้มีเงิน แม้เงินนั้นจะได้มาจากการทุจริต ฉ้อโกง ก็ตาม เรื่องนี้จึงสะท้อนให้เห็นความต่าทรมานทางจิตใจของคนที่เห็นแก่เงินโดยแท้

ขวัญใจหลวงตา

เมื่อเดือนเมษายน พระแก่นนำมาราถสีเขียว นายทิมเป็นคนขับ รถวิ่งมาจอดที่ปิมอุ่ทอง เมื่อพนักงานเดินนำมันเสร็จปีกกว่าครึ่งรถเสีย นายทิมจึงจัดการแก้ไข แต่ครึ่งกิรังไม่ติด ขณะนั้นมีเด็กหญิงคนหนึ่งกระทายกระจาดข้าวต้มผัดเข้ามาทักทายนายทิมและหลวงตาด้วยอาการร่าเริง พระแก่ สนทนากับเด็กคนนั้นด้วยอารมณ์ดี ครั้นเห็นว่าจันเพลไม่ทัน จึงจับข้าวต้มผัดแทน บอกให้ นายทิมหยิบเงิน 40 บาทให้เด็กหญิงคนนั้น บอกว่าไม่ใช่ค่าขันนمةแต่เป็นเงินที่ให้สำหรับเด็กดี แล้วพระแก่ก่อนนั้นก็เข้าไปในเมือง

ทุกครั้งที่พระแก่ผ่านมาทางนี้ จะต้องแวงปีมอุท่องคุยหับเด็กหญิงคนนั้น พร้อมทั้งมือของติดมือมาฝาด้วย จนมีเด็กนารูมล้อมหลายคนทุกครั้งไป แล้วเที่ยวที่ประหลาดที่สุดก็มาถึง พ่อรถของพระแก่จอดที่ปีมเด็กกลุ่มนั้นเข้ามาหา ทุกคนรวมตัวร่วงกริยามารยาท และก้มลงกราบพระแก่นบนพื้นถนน เที่ยวต่อ ญาติคงเป็นเช่นนี้ พระแก่ไม่ค่อยแซมชื่นเหมือนครั้งก่อน ทราบว่านายทิมเป็นคนบอกเด็กเหล่านี้ว่า พระแก่ก็คือสมเด็จพระสังฆราช

ในเรื่องนี้ พระแก่คิดถึงการปฏิบัติของผู้มีเกียรติมีอำนาจทุกวันนี้ มีแต่การแสดงละครยกย่องกันตามฐานะ หาความจริงใจต่อ กันไม่ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงต่อ กันเป็นเหมือนภาพมายา ส่วนเด็กหญิงในเรื่องนี้แสดงออกด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีอาการเสแสร้ง แสดงความคุ้นเคย ทำให้ทราบความจริงใจ และนี่อาจเป็นจุดที่ทุกคนต้องการ ใจรักตามหากต้องอยู่ในกรอบประเพณี ทำอะไร ก็ต้องเป็นพิธีริตอง จะไปไหนก็ต้องมีคนค่อยคุ้มกัน เปรียบเสมือน ชีวิตนักโทษ ไม่มีสิ่งชีวิตจะมีความสุขได้อย่างไร

โลกมันกลมนะคุณ

เติมเป็นคนขับรถแท็กซี่ ขณะขับรถเรื่อยมาตามถนน ได้รับผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นคนสวยนั่งวางท่าส่ง่ เธอขึ้นจากบานงพลัดไปสุดทางที่ราชประสงค์ ขณะที่เดินขับรถไป ได้เหลือบมองดูเชอนบอย ๆ เขาจำได้ว่า เธอคนนี้เคยนั่งรถของเขารถหนึ่งเมื่อไเมื่อนานมา้นี้ เธอขึ้นรถของเขาร่วมกับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง จากกล่าวขึ้นมาที่ไปสุดทางที่พระประแดง ครั้นไปถึงยังซอยลึกเข้าสวนที่พระประแดง เธอก็บอกให้รถหยุด เธอใช้มือจี้เขาได้เงินไปทั้งหมด 73 บาท เมื่อเขามาจี้เธอได้จึงขับรถออกนอกรสันทางพาอัมไปทางสถานีตำรวจนครินทร์ เติมถามเธอว่าจี้เขาได้ไหมที่ซอยในสวนลึกที่พระประแดง เธอสะตุ้ง ในที่สุดเชอขอร้องเติมไม่ให้บอกตำรวจน เธอให้เงินเติม 300 บาท แต่เติมไม่รับและขอให้เธอเล่าเรื่องของเธอให้ฟัง เธอเล่าว่าบ้านเดิมของเธออยู่สุพรรณบุรี เธอหนีตามผู้ชายคนหนึ่งมากรุงเทพฯ ถูกปักกลอกจนหมดตัว ที่เธอจี้เติม เพราะชายคนนั้นบังคับเธอ เธอลงที่ราชประสงค์ เติมคืนเงินให้เธอไป ขอเพียงเงินที่เธอจี้เข้าไปกับค่ารถ 40 บาท รวมเป็น 113 บาท เติมนำเงินจำนวนนี้ไปเสดชะเคราะห์ด้วยการสมบททุนสร้างฐาน (ส้วม) ในวัดของหลวงตา

การได้เข้าใกล้พระย่อมบังเกิดผลด้วยการเติมเป็นต้น เติมได้สมาคมกับหลวงตาทำให้เข้าใจธรรมบ้าง ทำให้เขามาโลก ไม่หลง พ้อใจกับสิ่งที่ตนมี สิ่งที่ตนควรได้ การใกล้ชิดสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง เรื่องนี้เป็นตัวอย่างให้เห็นชัด คนทุกวันนี้ไม่ว่าหญิงหรือชายหากไม่มีธรรมกรองใจ ย่อม

ปล่อยใจให้ทำชัวได้ง่าย จะเป็นผู้ร้ายโดยสันดานหรือถูกความจำเป็นบังคับ จะนับว่าเป็นสิ่งถูกควรไม่ได้ เพราะทางแก้ไขย่อมมีอยู่ หากเป็นความจริงตามที่ผู้หูยิงในเรื่องนี้แล้ว หูยิงผู้นี้ย่อมมีทางออกที่จะหาด ในอันที่จะไม่ประกอบกรรมชัวได้ แต่คนทุกวันนี้จะให้เชื่อได้อย่างไรว่าได้ เห็นแต่เมื่องทางเอาตัว รอดแทบทั้งสิ้น แม้ว่าการกระทำชัวจะเป็นตราบป์ แต่ในสังคมเมืองหลวงทุกวันนี้ ใจจะซวยใคร

ไว้นี่

บีใหม่ 2516 ไอันีມานบอกหลวงตาอันวนขอให้หลวงตามาชให้ ไอันีบอกว่าตนเพียง ออกจากคุก แล้วหลวงตา ก็คิดถึงเรื่องราวในอดีตของไอันี ชื่อริงของไอันีคือพิทักษ์ พ่ออามา ฝากหลวงตาเลี้ยงไว้ วันหนึ่งค่าแล้ว ไอันีร้องให้มาขอโทษหลวงตาที่ขโมยของหลวงตาไป ด้วย เหตุที่เขารับสารภาพเจ็บทำให้หลวงตาไว้ใจ ความจริงไอันีเป็นขโมยมานานแล้ว ไอันีแปลกลจาก เด็กอ่อนตรงที่ว่า ชอบพึงธรรมที่หลวงตาพูดกันมาก และอึกประการหนึ่ง ไอันียังถูกทำโทษยิ่งข้า ปรนนิบัติหลวงตา ในที่สุดเขาก็หายไปจากวัด จนกระทั้งบีใหม่ 2516 เข้าจีมหาหลวงตา

ไอันีเล่าว่า เขายังเป็นนักร้องได้ผู้หูยิงคนหนึ่งชื่อละไม่เป็นเมีย มีลูกน้องคนหนึ่งชื่อสุข สุขเป็นชู้กับเมียของเขายัง เขายังได้ทำร้ายหั้งสองคน เขากลับจ้าวคุก พ้ออกจากคุกคิดจะกลับไปแก้แค้น เพื่อยุ่นแยุ่นคนทั้งสองคนกำลังทะเลกัน ละไมสรรเสริญความดีของเขายัง เขายังเลิกคิดแก้แค้น มุ่ง หน้ามากรุงเทพฯ เพื่อมาหาหลวง塔ก่อนแล้วจึงจะกลับบ้าน

หลวง塔รอไอันีกลับมาบวช รอไปปลายสัปดาห์ จนกระทั้งนายปลิวเล่าว่า ไอันีไม่ได้ติดคุก แต่บันเบินคนไม่เอาถ่าน พ่อแม่ร่าอาที่ จะวากล่าว ไอันีมาคราวนี้หลอกเงินหลวงตาไป 600 บาท

พระย่อ้มมีแต่ความเมตตา หลวง塔ก็เช่นเดียวกัน ไอันีมาหลอกเงินหลวงตาไป 600 บาท โดยกว่าจะบวช หลวงตาดีใจที่จะได้ช่วยคนเลวนะให้กลับด้วยบันเดินคนดี หลวงตามาใจเชื่อสนิท คิดว่าที่ไอันีเล่ามานั้นเป็นความจริงทุกประการ ไอันีในเรื่องนี้แสดงให้เห็นสันดานใจของคนอย่าง ชัดเจน ถึงจะได้อบรมสั่งสอนมาตืออย่างไร ไอันีก็ไม่สามารถรับคำอบรมสั่งสอนนั้นได้ ไอันีจึงเป็น เสมือนคนที่พระพุทธเจ้าเรียกว่า อวดในยชน คือสั่งสอนเท่าไดธรรมก็ไม่สามารถแทรกเข้าไปได้ เพราะ กรรมของเขามีมากนั้นเอง ไอันีในเรื่องนี้จึงไม่ได้คิดถึงบานปุญชุณโทย ไม่ได้นึกบุญคุณของ หลวงตาที่ได้อุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนตนมาคนอย่างไอันีในเรื่องนี้คงมีอีกมาก และชีวิตก็คงไม่ พ้นคุกตาราง คนชนิดนี้พระพุทธเจ้าตรัสว่า เมื่อนห่วันพิชลับนกรดทราบ นอกจากจะไม่เกิด ประโยชน์ในการอบรมสั่งสอนแล้ว ยังเสียเวลาเปล่า ปล่อยไปตามกรรมของเขามีดีที่สุด

ญาติ

ในขบวนรถไฟฟ้ายกรุงเทพฯ—พิษณุโลก พนักงานขายอาหารร้องขายข้าวผัด ผ่านมาถึงชัย ผู้หนึ่ง เข้าไม่มีเงินเลี้ยงพระเจ้าเพิ่งพ้นโภษมา และขออาหารเป็นทานสักมื้อหนึ่ง คนขายอาหารไม่ยอมให้ พระภิกษุจึงห้ออาหารให้ทานหนึ่ง กับโภลัยง 1 แก้ว หลังจากนั้นเขาก็นอนหลับไป มาตื่น ขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อพนักงานเก็บค่าวัสดุกิจ แต่เข้าไม่มีเงินให้ พนักงานจึงจะไล่เขาลงที่สถานีเชียงราก พระภิกษุก็ช่วยเหลือเขาโดยชี้คนหนึ่งออกเงินค่าโดยสารให้ พอดีสถานีบางปะอินพระภิกษุ มีคนตามพระว่า ชายคนนั้นเป็นญาติของท่านหรือ พระตอบว่า ใช่ แล้ววันเดินหนีไป

เรื่องนี้เป็นเรื่องน่าคิดมาก เพราะในสังคมปัจจุบัน คนหลอกหลวงกันมากจนคิดว่าแก้ลังทำฉะนั้นคนที่แสดงความจริงอกรมาให้เห็นด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ จึงทำให้คนหาดระวังไปว่าเขาคงจะหลอกหลวง เพราะเคยปะทะมาบ่อย ๆ พระผู้ปราบกบด้วยความเมตตา เมื่อเห็นคนหัว Hoyดื่อหน้าจึงให้ความช่วยเหลือ ผู้โดยสารอื่น ๆ ที่ไม่ช่วยเหลือ อาจเป็นพระเจ้าได้เคยเห็นภาพเช่นนี้มาก่อน จึงทำให้เขายาด อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือด้วยเงินจำนวนไม่นัก ก็คิดในแง่ของคุณธรรม ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรดูถูก การให้ทานด้วยเงินเล็กน้อยแสดงให้เห็นค่าของคน เพราะชายผู้นี้ไม่ต้องการเงิน เขายังต้องการเพียงอาหาร จึงไม่เป็นการคิดว่าเขาจะหลอกหลวง ขอทานที่ขอแต่เงิน หากท่านจะให้อาหารแก่เขา เขายังไม่ยอมรับเลย การพิจารณาในเหตุผลความจริงจะช่วยให้คนไม่เห็นแก่ตัว นี่ เมตตาและไม่เข้าใจเจตนาของคนผิดไป โดยยิ่งอุปทานว่า คนที่มีความทุกข์ขอความช่วยเหลือ เป็นคนที่หลอกหลวงทุกคนไป

จำเดย

บ่ายวันหนึ่งของฤดูร้อน หลวงตามากำลังนั่ง เช็ดพระพุทธรูป เพื่อต้อนรับสงกรานต์อยู่ที่ระเบียงกุฎิ เด็กน้อยคนหนึ่งเข้ามานั่งอยู่ข้างหน้าหลวงตามาอันวนขออยู่กับหลวงตาด้วย เด็กน้อยเล่าว่า เขาอยู่พญาไท พ่อของเขากู้ภัยตนตายนายชื่อเติมเก็บมาเลี้ยงไว้ ต่อมายายตาย เขารู้ที่อยู่อาศัย จึงเร่ร่อนมาจนถึงวัดของหลวงตา เพราะวัดของหลวงตามีงาน 7 วัน 7 คืน ฉะนั้นเขาจึงขออาศัยหลวงตามาอยู่ด้วย หลวงตามาไม่ยอมรับ แต่ด้วยความเมตตาได้ให้เงินเข้าไป 5 บาท

รุ่งขึ้นเวลาประมาณ 9.00 น. หลวงตามาจะออกไปฉันเพลที่บ้านญาติซึ่งอยู่ล่าพราว ระหว่างรอรถ ได้พบเด็กคนนี้อีก เขายอนอยู่บนศาลา พระมหาบราhma เล่าว่าเด็กคนนี้ขอสตางค์ได้ก่อนมาฝากผู้หญิงคนหนึ่งซื้อเอื้อไว้ หลังจากนั้นหลวงตามาไปล่าพราว เสร็จแล้วเลยไปเท็นที่วัดทรงคนอง

ล้านนาครใช้ครี กับมาถึงวัดตอนเย็นเห็นคนมุงดูอะไรกันเป็นกลุ่มอยู่ที่ท่านนาวัด จึงได้ทราบว่า เด็กคนนั้นกระโดดนาดาย

เรื่องนี้เป็นเรื่องชีวิตของเด็กคนหนึ่งที่เกิดมาอาภัพและมีกรรม ซึ่งคงเหมือนเด็กจากอีก เป็นจำนวนมาก เมื่อก่อนมาแล้วไม่ได้รับความอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ต้องเผชิญชีวิตของ คนเองตามยถากรรม เด็กน้อยผู้นี้เช่นเดียวกัน เมื่อไรที่พึงจึงหันหน้าเข้าวัด หวังพึ่งพระ โดยคิด ว่าพระอาจให้ความเมตตาและอุปการะเลี้ยงดูได้ แต่พิจารณาด้วยความดี พระหลวงตาปภิเสธ เมื่อเข้า ตายไปแล้ว หลวงตาจึงได้คิดว่า ตนควรจะให้ความอุปการะ ไม่ติดเน้อะไรนัก อย่างหนาหรือแมวที่ อาศัยอยู่ที่ภูเขา ใจนี้จึงให้เห็นว่าความหวังของคนนี้ก็มีทางสันสุดเหมือนกัน คนไข้เห็นหนอน เมื่อ พิจารณาจึงได้เด็กที่ไร้ญาติขาดที่พึ่งเมื่อเห็นพระกันนั้น คือหมายใจว่าพระคงไม่ทอดทิ้ง แต่ ครั้นนี้พระกลับทอดทิ้ง ด้วยคิดว่าจะเป็นเรื่องทำนองงุห่ากับชาวนา จะนั้นความผิดหวังของคนที่มี ความหวังสุดท้ายนั้นก็ไม่มีสิ่งใดที่จะดีไปกว่า “ความตาย” อย่างที่หลวงตารำพึงว่า “ชีวิตที่เป็นอยู่โดย ไม่มีความรัก ความเยือกเยินจากเพื่อนมนุษย์ มันจะต่างอะไรกันกับการเข้าไปสู่อ้อมกอดของสายน้ำ” เรื่องนี้ทำให้คิดว่า ความรักและความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันกำลังจะสูญหายไปจากโลกมนุษย์นั้น แน่หรือ

อุบَاຍ เชดนาตา

หลวงตาพูดถึงความตายและอังอุรุชาดกซึ่งเป็นเรื่องมรณานุสติ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปัญจกนิบาต ณ ณิกุณฑลวรรค หลวงตาคิดถึงคนที่ยกย่องผู้ประพฤติธรรมบรรรย์ โดยลงเป็นอนุใน โลงศพ ด้วยคิดเอาใจตนเป็นเครื่องตัดสิน เพราะคนกลัวความตาย คนที่ลงไปนอนในโลงศพจึงได้ กล้ายเป็นผู้วิเศษไป

หลวงตาไปงานยกซื้อฟ้าอุโบสถ ที่วัดหาดใหญ่ ได้พบโลงศพบนกุฎิของพระอาจารย์- จินต์ พระอาจารย์จินต์ชอบนำซื้อฟ้าอุโบสถตระเวนไปตามที่ต่าง ๆ ให้คนทำบุญบีดทอง เสียงกับเสียง วิพากษ์วิจารณ์ของคนบางพวงกว่า เอาบุญมาบังหน้า พระอาจารย์จินต์นึกเสียว่า การทำความดีนั้นถ้า ใจไม่มั่นคงจริง ๆ ก็ทำให้ตลอดไปไม่ได้ หลวงตาได้มาเทคโนโลยีที่วัดหาดใหญ่ ระหว่างนั้นพกบันกุฎิ เห็นโลงศพวางไว้ข้างฝาภูมิ ด้านสะกัดเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ผู้คนบนกุฎิมามาย พระ- อาจารย์จินต์เล่าว่า บางทีท่านก็ลงไปนอนในโลงศพนั้น ผู้คนที่เลื่อมใสยกมือไหว้ด้วยใจสรรพชา ต่อมานะ มีผู้ใจบุญอีกกลุ่มหนึ่งขึ้นมาบนกุฎิ พระอาจารย์จินต์ให้การต้อนรับอย่างดี และบอกว่าในที่บ้านสนุก (โลงศพ) มีชุมทรัพย์ที่บินเอาได้ตามสบาย สิ่งของอันเป็นชุมทรัพย์ในที่บ้านนั้นก็คือ สุรา

เรื่องนี้ให้เห็นว่า เครื่องหมายที่เราเรียกว่า โลงศพเป็นภารණสุสติ ให้คนคิดถึงความตายทำให้กระทำความชั่วน้อญลง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งหลอกลวง เป็นมายาแห่งสัน ဏการพนับถือพระด้วยเห็นว่าท่านเป็นผู้หลุดพ้น เป็นสาวกของพระพุทธองค์ เป็นผู้ที่สาบสูญพึงการพยายามย่องบุชา กล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เห็นได้ภายนอก ผู้ที่คุณด้วยผ้าเหลืองจะเป็นพระทุกรูปไปก็หาไม่ การประพฤติปฏิบูรณ์สมณกิจ และการกระทำใจให้สงบต่างหากที่แสดงความเป็นพระ จะนั่งโลงศพที่น้ำมีแต่เพื่อให้คนลุ่มหลงว่า ตนคือพระที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย ย่อมเป็นสิ่งหลอกลวง ความจริงที่ควรจะเห็นก็คือ ฉลาดหรือไม่ คนไม่ยอมหลงมายส่วนคนฉลาดย่อมใช้บัญญาเป็นเครื่องตัดสิน พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญว่า พุทธศาสนาที่แท้จริงต้องใช้บัญญาพิจารณาตัดสินความเชื่อหง海量 ข้อความทำนองนี้พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน กalam สูตรแล้ว สุราทอยู่ในโลงศพทำให้ได้คิดว่า สิ่งภายนอกนั้น เป็นภาพลวงตา คนที่ใช้บัญญาเท่านั้นจึงจะตัดสินได้ว่า สิ่งที่ช่อนอยู่ภายในนั้นมีสิ่งชั่วร้ายอันใดแอบแฝงอยู่บ้าง หากนักการพิจารณาคนก็เช่นเดียวกัน คนจะดีหรือเลวมิใช่อยู่ที่รู้ปร่างลักษณะหรือเครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย แต่อยู่ลึกลงไปในจิตใจของเขาต่างหาก

11. ชารชีวิต

ชารชีวิต ของ ทวี วรคุณ เป็นนิยายอิงหลักธรรม ทวี วรคุณ เขียนนำเรื่องว่า “ชีวิตช่างไม่ผิดกับชาร คือ นา เพราะมีลักษณะให้ลืม—ลงเป็นปกติ จึงเหมือนกับชีวิตที่ต้องมีขันและลง เพราะสุขบ้าง ทุกข์บ้าง ดีบ้าง เลวบ้าง แตกต่างกัน แต่ว่านาทีขัน—ลงนั้น เป็นไปด้วยอำนาจ ความดึงดูดของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ส่วนชีวิตที่ต้องมีอาการขันและลงด้วยอำนาจของวินาที วินาที คือ ผลแห่งกรรมอันทำไว้เองแต่ปางก่อน เป็นเครื่องบันดาลให้แต่ละชีวิตต้องเป็นไปแตกต่างกันในภายหลัง ตรงตามคำสอนของพระพุทธศาสนาว่า กรรมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ คือ ให้ดี เลา ประณีต ทราบ ต่างกัน และหัวนพิชไว้อย่างไร ย่อมได้ผลอย่างนั้น ทำดีได้ ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น”

เสือพค

“ผู้หนึ่งอ่อนหนึ้นผู้อื่นเดียว แต่ผู้อื่นตามนั้นมากคน และรับช่วงติดตามกันไม่ลดลงผู้หนึ่งจะหนึ่งให้พันตลอดชาติได้อย่างไร”

พ่อ พาพัฒนาฝ่ากเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อสุข วัดใต้ เวลาันอายุของพัดได้ 9—10 ปี พัดเป็นเด็กแปลงกว่าเด็กวัดคนอื่น ๆ คือ สนใจ เวทมนตร์และไสยาหาร ชอบสะสมพระเครื่อง ผ้าญัต ตะกรุด พัดอยู่วัดได้ได้ 7 ปี จึงลาหลวงพ่อสุขไปอยู่กับพ่อแม่

เมื่อพัດกลับบ้านแล้ว ได้ช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความขยันแข็ง จนอายุพัດครบบวช พัດ
ก็ยังไม่ได้บวชแต่ไปพำนุญทางหนองริโภลล์อ่ำเกอพนมสารคามมาเป็นเมีย บุญสายเมียพัดเป็นคน
สวย ซึ่งแตกต่างจากพัດมาก คนทั้งหลายต่างอิจฉาพัດที่มีเมียสวย

ล่วงมาอีก 2 ปี หลวงพ่อสุขได้ข่าวว่า พัດเป็นเสือ ปล้น ฆ่าคนอย่างโนดร้ายกาฬ
หลวงพ่อสุขก็ได้แต่ปลงสังเวช น่าประหลาดอย่างหนึ่งที่ว่า แม้เสือพัดจะเหี้ยมโหดเพียงใด เจ้าหน้า
ที่ไม่สามารถจับกุมเสือพัดได้ เพราะเสียพัดมีชาวบ้านรักใคร่และไม่ทำร้ายใครที่ไม่ใช่ศัตรู นอกจาก
นี้ยังปล้นเอาเงินมาแจกจ่ายคนยากจนด้วย

วันหนึ่งพ่อของเสือพัดมาหาหลวงพ่อสุข ได้เล่าเรื่องเสือพัดให้หลวงพ่อสุขฟังว่า เมื่อ
เจ้าพัดได้บุญสายมาเป็นเมียอยู่กินกันด้วยความผาสุก วันหนึ่งมีงานเทศน์มหาชาติที่วัดอ่าวช้างไล่ พ่อ
ของพัดเป็นเจ้าของกัณฑ์เทศน์กัณฑ์หนึ่ง พอยกลัว鄱พระจะเทศน์ พ่อ แม่ พัດ และบุญสาย
ช่วยกันขันเครื่องกัณฑ์จากบ้านไปวัด ในงานนี้ เจ้าอันลูกชายผู้ใหญ่อ้วน ชาวบ้านสำโรงมาเที่ยวด้วย
เจ้าอันเป็นอันธพาลมีพรรคพวงมาก เจ้าอันเห็นบุญสาย เกิดพอใจในความงาม จึงพาพวกเข้าไปล้น
บ้านพัดในคืนวันหนึ่งซึ่งพัดไม่มอยู่ เจ้าอันได้ชุดบุญสายไป พัดพาพวกออกติดตามแต่ไม่พบ จนล่วง
ได้ 10 วัน จึงพบเจ้าอันที่บ้านดงยางและม้าเจ้าอันตาย ซึ่งอาเมียคืนมา แต่บุญสายเสียใจที่ถูกฆ่า
ขึ้น จึงผูกคอตาย พัดจึงตามแก้แค้น คุมพวกปล้นบ้านผู้ใหญ่อ้วนพ่อของเจ้าอัน ชุดอ่อนลูก
สาวผู้ใหญ่อ้วนไปข่มขืน แล้วคุมพวกปล้นบ้านญาติพี่น้องของผู้ใหญ่อ้วนตลอดจนพรรคพวงของเจ้าอัน
ชุดเอola ลูกเมียคนเหล่านั้นไปข่มขืนทุกคน ทุกวันนี้ เสือพัดต้องหลบหนีเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา พ่อ
ของเสือพัดจึงขอให้หลวงพ่อสุข จัดการให้เสือพัดมอนด้วยเจ้าหน้าที่ ในที่สุดหลวงพ่อสุขได้เกลี้ย
กล่อมให้เสือพัดมอนด้วยเจ้าหน้าที่ได้สำเร็จ

พ่อ

“คนมีลูกก็ต้องทุกข์ เพราะลูก มีทรัพย์ก็ต้องทุกข์ เพราะทรัพย์

พ่อมีลูก 4 คน ผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 2 คน คนโตเป็นผู้ชาย พ่อตั้งความหวังต่อลูกคนนี้
มาก เพราะจะได้สืบวงศ์ตระกูลและเป็นที่พึ่งของน้อง ๆ ต่อไป พ่อจึงสนับสนุนให้ลูกคนโตได้เรียน
สูงที่สุด เมื่อลูกคนโตเรียนจบชั้นมัธยมบัณฑิต พ่อจึงเอola หมายฝ่าก้าวที่วัดในกรุงเทพฯ เพื่อให้ได้
เรียนต่อสูงขึ้นไป

เมื่อลูกเข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ รายจ่ายของพ่อเพิ่มขึ้น แต่พ่ออดทนและต้องประยัด
รายจ่ายในครอบครัว ลูกเรียนได้ 1 ปี กลับบ้านได้เล่าเรื่องการเรียนให้พ่อฟัง พ่อปลื้มใจมากที่ลูกขยัน
เรียน แต่ลูกอ้างว่าอยู่วัดไม่สะดวกในการหาความรู้เพิ่มเติม อยากอยู่หอพัก พ่อจึงพาลูกมาอยู่หอพัก
ลูกมักเขียนจดหมายขอเงินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พร้อมทั้งเล่าไว้ด้วยเรียนหนักมาก

วันหนึ่งสมการวัดเรียกพ่อมาสอบถาม โดยได้ข่าวมาว่า สูกชายคนโถไม่เรียนหนังสือ แต่ เที่ยวกับเพื่อนชั้นและเล่นม้า พ่อจึงลงมากรุงเทพฯ กับหลวงพ่อ พบความจริงตามคำเล่าลือ พ่อตัดขาด จากความเป็นพ่อลูก เพราะลูกได้ปล้นห้องทรัพย์สมบัติ ชีวิต และความหวังของพ่อแม่ไปหมดสิ้นแล้ว

บุญแม่สิน

“การทำบุญด้วยการบริจาคทาน เหมือนเอาผ้าหั้งผึ้มน้ำนุ่งเพียงเสี้ยวเดียว พระพุทธองค์เคยตรัสว่า อา鼻ิสบุชานันน์อานิสลงสสุปฏิบัติบุษามีได้”

แม่สิน อายุ 60 ปี เป็นคนไพรกว้าง แม่ไม่ร่ำรวยแต่เม่งก็ไม่เคยขาดเรื่องการทำบุญ ได้ร่วมกับบุญเรียไร แม่สินทำบุญด้วยศรัทธาทุกครั้ง วันพระวันหนึ่ง แม่สินไปทำบุญที่วัดไพร กว้าง บรรดาทวยกอ่อมประภาระเรื่องจะสร้างธรรมสถานใหม่ แต่ไม่มีใครสร้าง แม่จันจึงคิดจะสร้างแต่ ขอให้แม่สินออกครัวหนึ่ง แม่สินตกลงใจบริจาคเงินอีกครึ่งหนึ่ง แม่สินได้รับเร้าให้ลูกขยันนาเพื่อนำ เงินไปทำบุญ สุดลูกชายนองแม่สิน มหาสมการวัดไพรกว้างเล่าเรื่องหง่หมดให้สมการพั่ง และขอ ให้บันยั้งแม่สิน อย่าให้ขยันนา

วันพระต่อมา สมการได้พูดคุยกับบรรดาทวยกอ่อม เรื่องการเปลี่ยนธรรมสถานเป็นของทุ่ม เพื่อย เหมือนตอนพื้นเด้อพื้นปลอมมาใส่แทนซึ่งเป็นของไม่จำเป็น สดจึงได้ที่นาทำกินตามเดิม แม่ สินไม่ต้องขยันนานำเงินไปทำบุญ สมการพูดเรื่องการทำบุญว่า บุญที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้มี 10 อย่างคือ

1. การบริจาคทาน
2. รักษาศีล รักษาภัยวาจา ไม่ให้ชั่ว
3. ภาวนารอบความดีให้เกิด
4. ขวนขวยช่วยเหลือผู้อ่อนในทางที่ชอบ
5. nobn อ้อมควระผู้ควรเคารพ
6. เทคนาแสดงธรรม
7. พัฒธรรม
8. ให้ส่วนบุญ
9. อนุโมทนาส่วนบุญ
10. ทำความเห็นให้ถูกต้องตามเหตุผล

คนบริจาคทานเหมือนคนนุ่งผ้าเพียงเสี้ยวเดียว คำพูดของสมการทำให้แม่สินเข้าใจเรื่อง การทำบุญโดยตลอด นึก起หนนิตัวเองว่าทำบุญด้วยความใจเขلامานาน

แม่สุน

“นกยาง ขนสข่าวบริสุทธิ์แต่เลียงชีพของมันด้วย ปลา บู ซึ่งล้วนเป็นสัตว์มีชีวิต เช่นเดียวกับคนบางคน ประพฤติowitzโดยกว่าเป็นคนใจบุญ แต่ว่าทำบุญคล้ายเกี่ยวเหยื่อเพื่อล่อปลาไป โดยเอาบุญเป็นเครื่องปัดบังอาชีพที่หัวจริงของตนนั่นเอง”

แม่สุน เป็นผู้มีรูปณะร่ารswagenมากคนหนึ่งในตำบลไพรกว้าง มีที่นาเป็นพัน ไร่ มีเงินให้กู้เป็นจำนวนมาก แม่สุนเป็นคนใจบุญ ทำบุญทำงานเก่ง ไม่เสียรายเงิน แปลงที่แม่สุนไม่ได้ทำบุญที่วัดไพรกว้าง และไปทำบุญวัดอื่น ๆ บางบี แม่สุนเป็นเจ้าภาพบวชนาคให้ลูกนาหาหลายราย นอกจากร้านแม่สุนยังเป็นคนใจซื่อยเหลือคนที่มีความทุกข์และเดือดร้อน แต่ก็เลือกช่วยเฉพาะพวกเล่นการพนันและพวกค้าเหล้า

แม่สุนเลือกทำบุญเช่นนี้ แม่สุนมีเหตุผลคือ รู้นิสัยคนไทยว่าชอบการบุญ แม่สุนมีนาให้เข้าเช่าทำ จึงถือโอกาสไปทำบุญยังวัดที่ให้ชาวบ้านเช่านาเพื่อต้องการทราบว่า ข้าวได้มากน้อยแค่ไหน และอีกประการหนึ่ง คิดว่าคนที่แม่สุนบวชให้ สักอกรมาแล้ว ก็ต้องมีความกตัญญูต่อตนด้วยคนเหล่านี้จะไม่เป็นภัยแก่ตน ส่วนเรื่องช่วยพวกเล่นการพนัน แม่สุนเห็นว่า พากนี้ไม่ซ้ำก์หมดตัว ข้าวของที่มีจะต้องเอามาจาน้ำแล้วไม่สามารถได้ถอนคืนไปได้ ทำให้แม่สุนร่ารswagen

แม่สุนทำบุญด้วยความฉลาดอย่างนี้ โดยมิได้หวังกุศล แต่หวังความร่ารswagen ลูก ๆ ของแม่สุนแต่งงานไปหมด มีลูกสาวคนกลางกับลูกชายอยู่กับแม่สุน แม่สุนช่วยเหลือเงินทองแก่ลูก ๆ ทุกคนตามสมควร แต่ไม่ยอมแบ่งที่ให้ พากลูก ๆ พยายามรบเร้าก็ไม่สำเร็จ ในที่สุดแม่สุนถูกลูกชายวางแผนพิช沛าะอย่างได้สมบดีของแม่สุนเร็ว ๆ เข้าต่อรา “หมอนุดายเพราะ ผู้มีทรัพย์ตายเพราะทรัพย์”

กรรมสนองกรรม

“มุกระห้ากรรมไว้ ดีก์ตาม ชั่ว์ก์ตาม จักต้องเสวยวิบาก คือ รับกรรม
ทั้นกระห้านน ลงกับเหตุทุกประการ”

เสียงทางเลาภันดังมากขึ้นทุกที ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมแพ้กัน เสียงที่ทางเลาภันนั้นมีเสียงบางผู้เป็นแม่ กับ นางบัว ผู้เป็นลูก เรื่องที่ทางเลาภันก็คือ ลูกสาวขอรืมเงินแล้วแม่ไม่ให้ เรื่องความหลังของยาบangenมผู้รู้อยู่คนเดียว คือ ตาโสม ตาโสมเคยพูดเสมอว่า “กรรมสนองกรรม” ท่านพระครูที่วัดออย่างจะทราบเรื่องราวจึงเรียกหาตาโสมและขอให้ตาโสมเล่าเรื่องยาบangให้ฟัง ตาโสมเล่าว่า ยาบangเป็นคนบางกระพ้อ ทิดฉายได้ยาบangมาเป็นเมีย มีลูกสาวคนเดียวชื่อนางบัว เมื่อครั้งตาโสมเป็นหนุ่มเคยไปเที่ยวบangกระพ้อบ่อย ๆ และหมายตាមยาบangไว้เป็นคู่รอง เพระยาบangเป็นคนสวย วันหนึ่งตาโสมไปพักบ้านเพื่อนที่อยู่ใกล้ ๆ บ้านยาบang จึงได้เห็นฤทธิ์ยาบangและ

หมายความว่าตั้งแต่นั้นมาโดยวันนี้นายบางนั่งดำเนินเรื่องตัวเอง เพราะแม่ทำอะไรบางอย่างให้ไม่ถูกใจ ส่วนแม่พยายามนั่นไม่ได้ปรึกษาด้วยลูกเลย เอาแต่ร้องให้สูงสารลูก และสอนลูกว่า “ลูกเยี่ยบปะ นะลูกที่ดำเนินเรื่องนี้จะต้องตกนรกหมกใหม่ กรรมนี้จะต้องตามสนองเจ้าเอง ถ้าเจ้าได้ผัวมีลูกเต้าต่อไป ลูกมันจะจำอย่างเหลวจะดำเนินเรื่องที่เจ้าดำเนินเรื่อง” นี่แหล่ะที่ตาโสมว่า “กรรมสนองกรรม”

12. กฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรมของ ท. เลียงพิบูลย์ หนังสือชุดนี้เขียนขึ้นจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเป็นวรรณกรรมศาสตราุ่นใหม่ที่น่าศึกษา แต่ละเรื่องเน้นให้เห็นกฎแห่งกรรมเด่นชัด ในภาวะสังคม บ้านจุบันที่คนไม่ละอายบานปลายและเกรงกลัวบานปะ มุ่งแต่จะเอาไว้ด้วยการเบียดเบี้ยนกัน หากได้ระลึกถึงกฎแห่งกรรม หรือได้อ่านเรื่องกฎแห่งกรรมของผู้เขียนผู้นั้น เชื่อแน่ว่า อาจเป็นคติหยาดง การประกอบกรรมซ้ำได้บ้างไม่มากก็น้อย เพราะเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือชุดนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตโดยแท้จริงมิใช่เรื่อง เพ้อฝัน เป็นการสอนศีลธรรมจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง

ไครผิด

อก ปานัน ภมานิ กร พาโล น พุทธด
เลหิ ภนเนหิ ทุมเมธ ออกฤทธิ์ ตบปต
คงพาณิชย์ภารก ทำกรรมซ้ำอยู่ก็ไม่รู้สึก ย่อมเดือดร้อนเพรากรรมของ
ตนเหมือนอยู่ไฟไหม้

พุทธศาสนาสุภาษิต

เช้าย่ารุ่งวันหนึ่ง ขณะที่พ่อกำลังหลับสนิท เด็กเข้ามายุกบอกว่ามีคนมาหา เมื่อพ่องมา จากห้อง พนชายคนหนึ่งนั่งคอยพับพ้ออยู่ก่อนแล้ว ชายผู้นั้นบอกว่า คุณแม่ของเขากำลังป่วยหนักอยู่ ต่างจังหวัด แต่ตัวเขายังขาดเงินค่าเดินทาง จึงมารับกวนขอ小米เงิน 300 บาท พ่อคิดถึงหัวอกคนนี้ ทุกข์ร้อนจึงได้ให้ไป บังเอญยืนวันนั้น เพื่อนของพ่อจากต่างจังหวัด พ่อต้อนรับเพื่อนอย่างดีที่สุด เพื่อนอยากไปเที่ยวที่ไหนพ่อก็ไม่ขัดข้อง เพื่อนขอให้พาไปเที่ยวบาร์ ความจริงพ่อก็ไม่อยากเข้าไปในสถานที่เช่นนี้ แต่เห็นใจเพื่อนจึงได้พาไป เมื่อเข้าไปในบาร์แล้ว นั่งที่มุมมีความหนึ่ง สังสรรค์และเครื่องดื่มมารับประทาน ขณะที่รับประทานอาหารอยู่หนึ่น ได้เห็นชายหนิงคู่หนึ่งเดินผ่านโดยที่เรา娘 ชายผู้นั้นบ่นอะไรตามอารมณ์คนเมาว่า

“มันดูถูกกฎหมาย ก มันบีดบัญชีให้จ่ายเก่าเสียก่อน วันนี้กูไม่ยอมบัน ภูมิเงินสด จะไปกินที่ไหนก็ได้”

เมื่อได้ยินเสียงนั้น พ่อบันไปมองก็ต้องสะตุ้ง เพราะจำได้ว่าเป็นชายคนเดียวกันกับที่ไปบัน ตอนเช้าตรุก็วันนี้เอง

เหตุการณ์ครั้งนี้ผ่านไปไม่นานนัก เย็นวันหนึ่ง เด็กมานอกกว่า มีคนมาแจ้งอยู่ที่ห้องรับแขก พอพี่เข้าไปชายผู้นั้นก็รับลูกขึ้นอย่างร้อนรนและพูดว่า “ครัวนี้ผมเดือดร้อนมากคุณกรุณาช่วยผมอีกสักครั้งเดียว มาරดาของผมเจ็บหนัก หมอยแนะนำให้นำท่านมารักษาที่กรุงเทพฯ” พี่เล่าเรื่องที่พบแก่ที่บาร์ในคืนวันนั้น แกตกตะลึงและอันวอนขอให้พี่ช่วยเหลือ แต่พี่ใจแข็ง “ไม่ยอมให้เกย์มเงินอีก

ต่อมาได้ข่าวว่า มาրดาของชายผู้นั้นถึงแก่กรรมที่ต่างจังหวัดนั้นเอง

สังหนึ่งในนาจิจิ

ยสส รุกขสส ชาวยา นิสัยไทย สเยีย ฯ
น ตสส สาข ภยเชีย นิตตุทพิพ ห ป้าโก^๑
บุคคลนั้นหรือนอน (อาทัย) ที่รับเงาต้นไม้ได ไม่ควรรานกิงต้นไม้นั้น เพราะผู้
ประทุร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม

พุทธศาสนาสุภาษิต

วันหนึ่งข้าพเจ้าจัดเพื่อนสองคนไปเที่ยวลพบุรี พอกลางวันกำหนัดจัริง ๆ เพื่อนสองคนติดธุระ เหลือข้าพเจ้าคนเดียวจะไม่ไปก็ไม่ได้ เพราะนัดเพื่อนที่ลพบุรีไว้แล้ว ข้าพเจ้าจึงขับรถไปลพบุรีแต่เพียงผู้เดียว เมื่อถึงลพบุรีเพื่อนได้พาเที่ยวทัวเมืองลพบุรี จนบ่ายเวลาประมาณ 15.00 น. จึงเดินทางกลับ ก่อนกลับข้าพเจ้าได้เวลาเยี่ยมร้านขายของซึ่งเคยติดต่อกันขายกัน เจ้าของร้านขอชำระหนี้สินที่ค้างอยู่ ห่อเงินด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์แล้วข้าพเจ้าก็วางทิ้งไว้ที่เบาะหลังรถ

ข้าพเจ้าขับรถมาจนถึงตลาดสรรบุรี ระหว่างทางเดินนำมันแล้วเลยหาอาหารรับประทาน เพื่อภูมิชัยชาวชนบทถามว่าข้าพเจ้าจะไปไหน ข้าพเจ้าตอบว่าจะกลับกรุงเทพฯ ชายผู้นั้นขอโดยสารมาด้วย ข้าพเจ้าถือโอกาสเลี้ยงอาหารมื้อนั้นด้วย ชายนั้นนำห่อกระดาษ ซะลง และถุงผ้าใบขึ้นรถ ข้าพเจ้าเคลื่อนรถออกทางห่วงทางใต้คุยกันอย่างสนิทสนม พอเข้าเขตอยุธยาเป็นเวลาค่ำ ต้องเบิดไฟหน้ารถอย่างแรง ขณะที่ขับรถตามทาง เห็นต้นกล้วยขนาดใหญ่ขวางถนนอยู่ รถไม่อาจวิ่งข้ามไปได้ ข้าพเจ้าจึงชลรถหยุด ทันใดนั้นมีชายฉกรรจ์ 5-6 คน ถืออาวุธปืนและมีดล้มรถข้าพเจ้า ชายที่มา กับข้าพเจ้าบอกว่า “ไม่ต้องกลัวคุณ ผมจะจัดการกับมันเอง” แกร็งตัวลงไปว่า “เยี้ย... อ้ายพากนี้หยุด” พอกแกก้าวลงจากรถ พวກเหล่าร้ายต่างตั้งตงโนนเรียกันว่า “พ” แกบอกให้พวกเหล่าร้ายยกสิ่งกีดขวางออกและยกของออกจากรถด้วย แกกล่าวคำอathsข้าพเจ้า ข้าพเจ้าโลงใจรับเคลื่อนรถออก แต่แล้วก็ได้ยินเสียงตะ gon ให้รถหยุด พอข้าพเจ้าห้ามล้อ ชายผู้นั้นถือห่อกระดาษส่งให้ข้าพเจ้า กล่าวขอ

ໂທຍໍທີ່ລູກນ້ອງຫຍືພົດໄປ ຂ້າພເຈົ້າຮັບທ່ອງຄະດາມາໂຢນໄວ້ບນເບາະຫລັງ ເວັ່ງເຄື່ອງຮອບເຂົ້າກຽງເທິພາ
ເນື້ອດຶງບ້ານຕຽບຈຸດປາກກູງວ່າເຈິນຈຳນວນນັ້ນຍັງອຸ່ຽນດັວນ

ກຸສລສະຫຼອນ

ນາວມຄູນເຫຼຸດ ບຸ່ນຍຸສສ ນ ມຕຸ່ມ ອາຄນີສສຕີ
ອຸທພິນທຸນິປາເຕັນ ອຸທກຸນໂກນີ ປຸ່ຽດ
ອາປຸ່ຽດ ທີໄຣ ປຸ່ນຍຸສສ ໂດກໍ ໂດກໍນີ ອາຈິນ.

ໃນຄວາດຖຸທີ່ນີ້ຕ່ອນບຸ່ຽນວ່າ ມີປະມາດນ້ອຍ ຈັກໄຟ່ມາດີ່ ແນ້ມ້ອນນ້າຍ່ອມເຕັມໄດ້ດ້ວຍພາດ
ນ້າທີ່ຕົກຈັນໄດ້, ຜູ້ນີ້ບຸ່ຽນຍາລັ່ງສມບຸ່ຽນ ແນ້ທີ່ລະນ້ອຍ ຖ້າ ຍ່ອມເຕັມໄດ້ດ້ວຍບຸ່ຽນ ຈັນນີ້.

ພຸທະຄາສນສຸກາຍີຕ

ເນື້ອປີ ພ.ສ. 2500 ບ່າຍວັນທີ່ຂ້າພເຈົ້າປັດທຸກຜ່ອນອຸ່ຽນທີ່ບ້ານ ຄັດບ້ານຂອງຂ້າພເຈົ້າໄປເບີນໂຮງ
ເພາະຄົ້ວອກ ມີເສີ່ງໂຈກກັນວ່າ ເຕັກທັນ້າ ທັງເຕັກແລະຜູ້ໃຫຍ່ຕ່າງວົງໄປປຸ່ງ ພອເຕັກໂລງໄປໃນນ້ຳກົມືຄນ
ເຫັນຈຶ່ງຮັບອຸ່ມເຕັກຂຶ້ນມາຈາກນ້ຳ ພວກຄູາຕີ ຖ້າ ຂອງເຕັກຊ່ວຍກັນປຽນພຍາບາລ ແຕ່ເຕັກໄນ້ຟິນ ໄດ້ຮັບນໍາເຕັກ
ສ່ງໂຮງພຍາບາລແຕ່ເຕັກຂາດໃຈຕາຍເສີ່ຍກ່ອນ ເຮືອງເຕັກທັນ້າກໍາໄທໃຫ້ຂ້າພເຈົ້າຄືດຄື່ນຫຼຸດຮ່າຍ ກລ່ວກົ້ອ ໃນ
ຮະຫວ່າງສົງຄ່າຮົມໂລກຄວງທີ່ 2 ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ພາຄຮອບຄວາມຫລຸບກັຍໄປອຸ່ຽນບ້ານເພື່ອນໃນອໍາເກອຊັ້ນອກ ຄວັນ
ອຸ່ຽນໄດ້ຊ່ວະຍະທີ່ນີ້ເກີດຄວາມເກຮັງໃຈເພື່ອນ ຈຶ່ງຂ້ອທີ່ດິນບຣິວິນໄກລັດເຄີຍກັນນັ້ນປຸລູກບ້ານ ເນື້ອປຸລູກບ້ານ
ຕັ້ງຊຸດດິນຄົມທີ່ໃຫ້ສູງ ລະນັ້ນທີ່ຫລັ້ນບ້ານຈຶ່ງເປັນບ່ອໃຫຍ່ ວັນນັ້ນຈຳໄດ້ວ່າເບີນວັນອາທິດຍໍເວລາບ່າຍຮາວ
ນ້າອຸ່ຽນປະມານ 2 ຂ້ວໂມງ

ຂ້າພເຈົ້າອຸດຄົດໄວ່ໄດ້ວ່າ ທີ່ບຸ່ຽດຂ້າພເຈົ້າທັນ້າແລ້ວຍັງມີຫິວິດອຸ່ຽນ ອາຈເບີນພຣະເນື້ອຄຽງຂ້າພເຈົ້າ
ມີອາຍຸ 25 ປີ ຂ້າພເຈົ້າກັບກວຽຍຍືນສັນທາກັນທີ່ມີຄລອງແຫ່ງທີ່ນີ້ ມີນ້ໄໝເຫັນເຫັນ
ໝະຍືນຄຸຍສາຍຕາ ເຫັນໄປເຫັນມີເຕັກ ທີ່ຈູ້ຂັ້ນເຫັນວ່າແລ້ວຈະຫາຍໄປ ຂ້າພເຈົ້າກໍວ່າເຕັກທັນ້າຈຶ່ງກະໂດຄລອງໄປໃນຄລອງ
ຄວານຫາເຕັກຈົນພບ ຮັບອຸ່ມເດັກວ່າຍັນນ້າເຫັນຫັ້ງ ສົ່ງເຕັກໃຫ້ພລເມືອງຕັ້ງທັນ້າ ສ່ວນຂ້າພເຈົ້າຮັບກລັບນ້ານເພື່ອ
ປັບປຸງເຄື່ອງແຕ່ງຕົວທີ່ເປີຍກປອນ ສໍາຮັບເຕັກນີ້ຂໍ້ອະໄວ ອຸ່ຽນໃຫ້ ຂ້າພເຈົ້າໄມ່ການຈົນທຸກວັນນີ້
ຂ້າພເຈົ້າຄືດວ່າອານີສົງສົກທີ່ຂ້າພເຈົ້າຫິວິດເຕັກຄົນນີ້ໄວ້ ພລໄດ້ສັນອົງໃຫ້ບຸ່ຽດຂອງຂ້າພເຈົ້າທັນ້າແຕ່ໄນ້ໄດ້
ຮັບອັນຕរາຍ

ความคดีไม่สูญ
ทุกข์ อนาโค วิหารดี คนไม่มีมีทั้งอยู่บ้านทุกข์
พุทธศาสนาสุภาษิต

เทศบาลตราชูปจิณ ตรงกับวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2504 ข้าพเจ้าจึงโอกาสไปพักผ่อนที่ชัยภูมิหาดพัทยาพร้อมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ย่าร่วงวันที่ 15 ข้าพเจ้าออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ตรงไปพัทยา วันนี้ห้องพำนิครีม ฝันโปรดลงมาแต่เช้า รถผ่านด่านบางปูไปไม่ไถลนัก รถหยุดลงเพื่อรอเครื่องยนต์ไม่ทำงาน

ข้าพเจ้านำรถเข้าข้างทาง ลองตรวจสอบแก้แต่เครื่องยนต์ก็ยังไม่ทำงาน ข้าพเจ้าหมด办法 คิดว่าจะเข้ากรุงเทพฯ หาซ่อมแก้ไขดู ข้าพเจ้าส่งให้เด็กผู้ชายและตัวเองรอรถโดยสารเข้ากรุงเทพฯ รถโดยสารผ่านมา ข้าพเจ้าโน้มือให้รถหยุดแต่ไม่มีรถคันไหนหยุดรับ รถส่วนบุคคลบางคันว่าง พอดีอาศัยน้ำใจ ไม่มีคนในหานรับ มีแต่หันหน้ามาหัวเราะเหมือนเห็นข้าพเจ้าเป็นตัวตลก ขณะนั้นฝนตกหนัก ข้าพเจ้าหลบเข้าไปปั่นในรถ ได้นึกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในถนนสายนี้ ข้าพเจ้าจำได้ว่า วันหนึ่งขับรถกลับจากชลบุรี ผ่านคลองด่านได้ไม่ไกลโลเมตร เห็นผู้คนพลุกพล่านจึงหยุดรถที่หน้าบ้านครูเที่ยง ถามได้ความว่า เวลาบ่ายโมงมีรถชนต์โดยสารจากศรีราชาเข้ากรุงเทพฯ หยุดที่หน้าบ้านครูเที่ยง มีคนพยุงหัญคงหนึ่งลงจากรถ หัญคงนั่นครรภ์แก่ใกล้จะคลอด ครูเที่ยงจึงให้พักที่บ้าน หาหมอดแพน โบราณช่วยเหลือแต่หัญคงนั่นหมดสติ ข้าพเจ้าบอกครูเที่ยงว่าจะเข้ากรุงเทพฯ รีบไปรับหมอ ครูเที่ยงแสดงความดีใจ ข้าพเจ้าเข้ากรุงเทพฯ ตรงไปที่นี่โรงพยาบาล สี่พระยา รับหมอไปบ้านครูเที่ยงทันที หมอรับตรวจอาการหัญคงนั่นโดยด่วน ให้ยาและฉีดยา ต่อมามาได้ยินเสียงการกรีง หัญคงนั่นพ้นอันตราย ข้าพเจ้าจึงพาหมอกลับกรุงเทพฯ

อีกครั้งหนึ่งข้าพเจ้าจำได้ว่า เย็นวันหนึ่งข้าพเจ้าเดินทางมาสมุทรปราการและกำลังจะกลับบ้าน มีชายคนหนึ่งมาถามข้าพเจ้าว่าจะไปไหน ข้าพเจ้าตอบว่าจะเข้ากรุงเทพฯ ดูท่าทางชายผู้นั้นแสดงความผิดหวัง ข้าพเจ้าจึงถามว่าจะไปไหน จึงทราบว่ารถของชายผู้นั้นยางแตกอยู่ที่คลองด่าน อาสาจัดรถอื่นมาปะยางแล้วหารถโดยสารกลับไปไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงตกลงใจไปส่อง

ข้าพเจ้าคิดถึงเรื่องเหล่านี้แล้ว ทำให้จิตใจสบายขึ้นอย่างประหลาด และมันใจว่าทุกคราวที่คืนนี้ไม่เห็นทางออก ในนาทีสุดท้ายจะพบทางออกอันดงามเสมอ พอนอนชาลงมีรถจิปคันหนึ่งแล่นผ่านมา ข้าพเจ้ารีบโน้มือให้หยุด เมื่อรถหยุด ข้าพเจ้าออกปากขอโดยสารเข้ากรุงเทพฯ ชายหนุ่มนี้ซึ่งเป็นคนขับรถแสดงความยินดีที่ข้าพเจ้าขอโดยสารไปด้วย ชายหนุ่มนี้มีความถึงจุดประสงค์ ข้าพเจ้าบอกว่ารถเสีย จะไปตามซ่อมจากกรุงเทพฯ มาแก้ ชายหนุ่มนี้ผู้นั้นบอกว่าอยากจะลองช่วยแก้ไขให้ ถ้าแก้

ไม่ตกล มีเชือกอยู่ท้ายรถจะลากรถกลับกรุงเทพฯ เอง ชายนั้นใช้เวลาแก้ไขไม่นานนัก เครื่องยนต์ทำงานรถใช้ได้เป็นปกติ

๔๔
ความดทเบนนงคด

จากนุพ្លเทยុ

พิงเพิ่มพูนความสละ

พุทธศาสนสุภาษิต

วันหนึ่งข้าพเจ้ากำลังนั่งทำงาน มองดูนาฬิกาเห็นว่าใกล้เพล็งแล้ว อยากเร่งมือให้งานเสร็จ เรียบร้อยก่อนเที่ยง บ่ายจะได้มีเวลาพักผ่อน

ทันใดนั้น ข้าพเจ้ามองเห็นเพื่อนผู้หนึ่งกำลังเดินเข้ามาหา แต่กายไม่เรียบร้อยดูเหมือนไปต่อสู้ในมานะล้มลุกคลุกคลาน ข้าพเจ้าเรียกเด็กอาสาอัดลมมาให้ดีม เพื่อนเล่าให้ฟังว่า

ผมมีโอกาสพักร้อน 2 สัปดาห์ แต่ไม่ได้ไปพักผ่อนที่ไหน ตอนสายวันนี้ตั้งใจจะมาสนทนากับคุณพระคิดถึง ผมขึ้นรถประจำทางที่หน้าบ้านซึ่งเป็นต้นทาง มีที่ว่างพอนั่งได้ ระหว่างทางรถจอดรับส่งผู้โดยสาร คนลงน้อยกกว่าคนขึ้น รถจึงแน่นไม่มีที่นั่ง

ในจำนวนผู้โดยสาร มีแม่ชีสูงอายุผู้หนึ่งยืนอยู่ไม่มีผู้สละที่นั่งให้ ผมรู้สึกสงสารและเห็นใจผู้มีอายุที่ยังเป็นผู้ทรงศีล จึงลุกขึ้นเพื่อจะเรียกให้นั่ง ครรุลูกขึ้นยังไม่ทันสุดตัว เด็กแก่ผู้หนึ่งรับเบียดตัวลงนั่งทันที ผมเลยไม่รู้จะทำอย่างไร จะนิกรอเด็กแก้ก็ไม่ถูก เพราะคิดถูแล้วเป็นความผิดของผมเอง ที่ไม่บอกเชิญให้แม่ชีนั่งเสียก่อนแล้วจึงลุกขึ้น เรื่องนี้ไทยไม่ได้อกจากตัวเองใจเด็กแก่ผู้อื่นกว่าผู้คนที่จุดหมายปลายทางที่จะลง ตกลงผมต้องยืนเกาะราวแทนเด็กแก่ ผมหันไปเห็นแม่ชีแก่ยิ่มให้ เหมือนจะเป็นความหมายของคำพูดว่า “ขอบใจที่อุดส่วนสละที่ให้ยานั่ง แม้สายจะไม่ได้นั่งแต่ก็ขอขอบใจที่มีน้ำใจด้วย” รถแล่นตามเส้นทางจนถึงสี่แยกแห่งหนึ่ง ผมและผู้ที่ยืนเกาะราวต่างลัมรับน้ำดื่มน้ำที่เตรียมไว้ ประชาชนมุ่งดูกันเต็มไปหมดทันใดนั้นได้ยินเสียงเด็กกระเป่าร้องว่า ยังมีคนอยู่บนรถอีกคนหนึ่ง ลูกไม่ได้ ผมชะโงกไปดูบนรถเห็นคนนอนเอาเมือกุ่มศีรษะ ตำรวจกับเด็กกระเป่าขึ้นไปพยุงคนเจ็บลงมา พ่อผมเห็นหน้าคนเจ็บก็ตกตะลึง เพราะบุคคลผู้นั้นคือ เด็กคนที่นั่งแทนที่ผมนั่งเอง แกอาการสาหัสส์เลือดออกทางศีรษะมาก คนช่วยนำส่งโรงพยาบาล ผมเห็นแม่ชีเดินเข้ามาใกล้ผม ยิ้มแล้วพูดว่า “คุณหมอดีระห์หมดโตกแล้ว เพราความดีของคุณจึงเป็นมงคลแก่ตัวเอง” ผมยกมือไหว้แลกกล่าวคำขอบคุณ